RATIONES DECEM QUIBUS FRETUS, CERTAMEN ADUERSARIJS...

Edmund Campion

34.10.B.20

EDMVNDVS CAMPIANVS,

DOCTISSIMIS AC Academicis, Oxonij florentibus & Cantabrigiæ, S.P.D.

ANNO præterito, cum ex inſtituto vitę meę, iuſſus in hanc inſulam remeaſſem clariſſimi viri, offendi ſanè fluctus haud paulo ſæuiores in Anglicano littore, quàm quos in Oceano Britãnico recens à tergo reliqueram. Mox interiorem in Angliam vbi penetraſſem, nihil vidi familiarius, quàm inuſitata ſupplicia: nihil certius, quam incerta pericula. Collegi me vt potui, memor cauſæ, memor temporum. Ac ne prius forte corriperer, quàm auditus à quopiam fuiſſem, ſcripto protinus mandaui conſiliũ meũ qui veniſſem, quid quærerẽ, ad bellum, & quibus, indicere

cogitare. Autographum apud me habui, vt mecum, ſi caperer, caperetur: Exemplum eius apud amicum depoſui, quod, me quidem neſciente, pluribus communicatum eſt. Aduerſarij publicatã ſchedulam atrociter acceperunt, cum cætera, tum illud inuidioſiſſime criminantes, quòd vnus omnibus in hoc religionis negotio certamẽ obtuliſſem. quamquam ſolus in acie non eram futurus, ſi fide publica diſputaſſem. Reſponderunt poſtulatis meis, *Hanmerus, & Charcus*. Quid tandem? Otioſe omnia. Nullũ enim reſponſũ preter vnũ honeſte dabũt, quod nũquã dabũt: *Conditiones amplectimur, Regina ſpondet, aduola*. Interea clamãt iſti: Sodalitiũ tuũ, ſeditiones tuas, arrogãtiã tuã, proditorẽ, ſine dubio, proditorem. Ridicule. Operam & oleum & famam homines non inſipientiſſimi cur profundunt? Verum his duobus (quorum, prior, animi cauſa, meam chartam delegit in quam incurreret: alter malitioſius totam rem conuoluit)

bitus nuper eſt libellus admodum luculentus, qui quãtum oportuit, tantum & de Societate noſtra, & de horum iniurijs, & de prouincia quam ſuſtinemus, ediſſerit. Mihi ſupererat, (quoniam, vt video, tormenta non ſcholas parant antiſtites) rationem facti mei vobis vt probarem: capita rerum, quæ mihi tantum fidentiæ pepererunt, quaſi digito fontes oſtẽderem: Vos etiam hortarer, quorum intereſt præter cæteros, incumbatis in hãc curam, quam à vobis Chriſtus Eccleſia, Reſpublica, & veſtra ſalus exigunt. Ego ſi fretus ingenio, literis, arte, lectione, memoria, pertiſſimum quemq. aduerſarium prouocaui, fui vaniſſimus & ſuperbiſſimus, qui neq. me, neq. illos inſpexerim: Sin cauſã intuitus, exiſtimaui, ſatis me valentem eſſe, qui docerem hunc ſolem meridie lucere, debetis mihi feruorem iſtũ concedere, quem honor IESV CHRISTI Regis mei, & inuicta veritas imperarunt. Scitis, M. Tullium in Quintiana, cum ei Ro-

 ſcius

112

ſcius victoriam adpromitteret, ſi efficeret argumentis, ſeptingenta millia paſſuum non eſſe decurſa biduo, non modo nihil veritum articulos & neruos Hortenſij, ſed ne grandiores quidem Hortenſio Philippos, & Cottas, & Antonios, & Craſſos, quibus maximā dicendi gloriam tribuebat, metuere potuiſſe. Eſt enim quædam veritas tá illuſtris & perſpicua, vt eam nullæ verborum rerumve præſtigiæ poſſint obruere. Porro liquidius eſt quod nos agimus, quàm illa fuit hypotheſis Roſciana. Nam ſi hoc præſtitero, cælos eſſe, ſanctos eſſe, fidem eſſe, Chriſtum eſſe, cauſam obtinui. Hic ego non ſim animoſus? Equidē occidi poſſum, ſuperari non poſſum. Ijs enim doctoribus inſiſto, quos ille Spiritus erudijt, qui nec fallitur, nec vincitur. Quæſo à vobis, vt ſalui eſſe velitis, A quibus hoc impetraro, reliqua minime dubitanter expecto. Date modo vos huic ſollicitudini, Chriſtum obteſtamini, induſtriam adiungite, profecto ſentietis id, quod

res

res eſt, & aduerſarios deſperare; & nos tam ſolide fundatos, quieto magnoq. animo hanc arenam expetere oportere. Breuior hic ſum, quod reliquo ſermone vos alloquor. Valete.

RATIONVM CAPITA

1. SACRAE Litteræ.

2. SACRARVM Litterarum, ſententia.

3. NATVRA Eccleſiæ.

4. CONCILIA.

5. PATRES.

6. FIRMAMENTA Patrum.

7. HISTORIA.

8. PARADOXA.

9. SOPHISMATA.

10. OMNE genus teſtium.

RATIONES OBLATI Certaminis redditę Academicis Angliæ.

PRIMA RATIO.

CVM multa ſunt, quæ aduerſariorum diffidentiam in cauſa loquuntur: tum nihil æque, atque ſanctorum maieſtas Bibliorum fœdiſſime violata. Etenim qui, poſtea quam reliquorum teſtium voces & ſuffragia contempſerunt, eo ſunt redacti nihilo ſecius vt ſtare nequeant, niſi diuinis ipſis codicibus vim & manus intulerint: ij ſe profecto declarant extrema fortuna confligere, & rebus iam deſperatis ac perditis experiri duriſſima velle atque vltima. Manichæis, quid cauſæ fuit, vt Euangelium Matthæi & Acta refigerēt Apoſtolica? Deſperatio. His enim voluminibus cruciabantur, & qui Chriſtum negauerant prognatum

I. SACRÆ LITERÆ

Auguſt. li. 28 cōt. Fauſt. c. 2. & de vti. cre. c. 3. Mat

de virgine, & qui ſpiritum Chri-
Act. 1 ſtianis tũ primo cælitus illapſum finxerant, cum ipſorum Paracletus, Perſa nequiſſimus, erupiſſet. Quid Ebionijs, vt omnes Pauli re-
Iren. l. 1. cap. 26. pudiarent epiſtolas? Deſperatio. His enim ſuam dignitatem retinẽtibus, antiquata circumciſio eſt, quam iſti reuocauerant. Quid Lu-
Præfa. in ep. Ia. vide etiam lib. de capti. Babi. & Cent. 2. Magd. pag. 58 Iac. 2. thero, vt epiſtolam Iacobi contentioſam, tumidam, aridam, ſtramineam, flagitioſus apoſtata nominaret, & indignam ſpiritu cenſeret Apoſtolico? Deſperatio. Hoc enim ſcripto confoſſus miſer atq; diruptus eſt, cum in ſola fide iuſtitiam conſtitueret. Quid Lutheri catulis,
Bibl. Ge. vt Tobiam, Eccleſiaſticum, Machabæos & horum odio complures alios, eadem calumnia comprehenſos, e ſincero Canone repente diſpungerent? Deſperatio. His enim Oraculis diſertiſſime coarguũtur, quoties de Angelorũ patrocinio, quoties de arbitrij libertate, quo-
Tob. 12. Eccle. 15. Iac. 12. ...c. 15 ties de fidelibus vita defunctis, quoties de Sanctorum hominum interceſſione diſputant. Itane vero?

ro ? Tantum peruerſitatis, tantum audaciæ ? Cum Eccleſiam , Concilia , Cathedras , Patres, Martyres, Imperia , Populos, Leges , Academias ,Hyſtorias , omnia vetuſtatis & ſanctitatis veſtigia cōculcaſſent, ſcripto Dei verbo tantum controverſias velle dirimere proclamaſſent,illud ipſum verbum,quod ſolum reſtiterat , exſectis e toto corpore tam multis , tam bonis , tam ſpecioſis partibus , delumbaſſe? * Septem enim ipſos de veteri teſtamento codices, vt minuta diſſimulem , Caluiniani præciderunt: * Lutherani vero etiam Epiſtolam Iacobi , & huius inuidia, quinque alias , de quibus aliquando fuerat & alicubi controuerſum . His quoque libellum eſtheris , & tria pene capita Danielis annumerāt nouiſſimi Geneuenſes,quæ quidem Anabaptiſtæ iſtorum condiſcipuli iam pridem damnauerant atq . deriſerant . Quanto modeſtius Auguſtinus , qui ſacroſanctum catalogum pertexens,non ſibi,neq. Alphabetum Hebraicum , vt Iudæi , neque

* Ii ſunt, Baruch. Tobias. Iudith. Sapiētia. Eccleſiaſ. duo Mac.

*Ex nouo teſt Epiſt Iacobi. Epiſt. ad Heb. Ep. Iudæ. Ep. 2. Pet. Epiſt. 2. & 3. Io.

Ita cenſent Lut. in pręfat Mag. cēt 1 li. 2. c. 4. Kem. in exam. Cōc. Tri. Seſ. 4.

De doct. Chri. lib 2. cap. 8.

a cap. 9.

priuatum ſpiritum, vt Sectarij, pro regula poſuit: ſed illum ſpiritum quo totum corpus Eccleſiæ Chriſtus animat? quæ quidem Eccleſia cuſtos huius depoſiti, nō magiſtra quod hæretici cauillantur, theſaurum hunc vniuerſum quem Tridentina ſynodus eſt amplexa, ve tuſtiſſimis olim concilijs publicitus vendicauit. Idem Auguſtinus de vna ſcripturarum particula ſpeciatim diſſerens, inducere in animum non poteſt librum Sapientiæ, qui iam tum, Eccleſiæ calcuculo, temporum ſerie, priſcorum teſtimonio, inſtinctione fidelium, vt firmus & Canonicus robur obtinuerat, cuiuſquam temeritate vel ſuſurro, extrudi extra canonem oportere. Quid ille nunc diceret, ſi viueret in terris, & Lutheros Caluinoſq. concerneret opifices Bibliorum; qui ſua lima politula & elegantula vetus nouumq. Teſtamentum raſerint, neq. Sapientiam tantum, ſed & alia permulta de Canonicorum librorum ordine ſegregauerint: vt quidquid ex horum

Seſs. 4. Vide Mel. Cā. l.b 2. d lo. Theo. cap. 9. 10. 11.

De Præd. Sāct. c 14.

offi-

officina non prodierit,illud ab om nibus, phrenetico decreto, tanquam incultum & horridum conſpuatur? Ad hoc tam dirum & execrabile perfugium qui deſcenderint, ij certe, licet in ore ſuorum aſſeclarum volitent, Sacerdotia nũdinẽtur, declamitent in concione, ferrum in catholicos, equuleum, crucemq; conſciſcant; tamen victi abiecti, ſqualidi, proſtrati ſunt: quandoquidem arrepta virgula cẽſoria, velut arbitri ſedentes honorarij, diuinas ipſas tabulas, ſi quæ ad ſtomachum non feciſſent,obliterant. Ecquis eſt, vel mediocriter inſtitutus,qui talium cuniculos hoſtium reformidet?qui hoſtes,quãprimum in corona veſtra eruditorum hominum, ad eiuſmodi veteratorias artes tãquã ad familiarẽ dæmonem currerent, non aurium conuitio,ſed ſtrepitu pedum exciperentur. Quærerem ab illis, verbi gratia, quo iure corpus Biblicũ detruncent atque diripiant.Reſpõdent,non ſe veras ſcripturas excindere, ſed excernere ſuppoſititias.

Inſt. lib. 1 cap. 7. quo iudice? Spiritu ſancto. Hoc enim reſponſum a Caluino pręſcribitur, vt Eccleſiæ iudicium, quo ſpiritus examinatur, ſubterfugiat. Cur igitur alias alij lancinatis, cũ omnes eodem ſpiritu gloriemini? Caluinianorum ſpiritus recipit ſex epiſtolas, quæ ſpiritui non placent Lutherano: freti tamen vterq. ſancto ſpiritu. Anabaptiſtæ, hiſtoriam Sixt. Sen. lib. 7. Iobi fabulam appellant, tragicis, & comicis legibus intermixtam. Qui ſciũt? Spiritu docẽte. Caſtalio, myPræfat. in Can. ſticũ illud Salamonis Cãticũ, quod vt paradysũ animę, vt mãna reconditũ vt opiparas ĩ Chriſto delicias catholici admirantur, nihilo pluris, quàm cantilenam de amicula, & cum pediſſequis aulæ colloquiũ amatorium, venereus furcifer, æſtimauit. Vnde hauſit? a ſpiritu. In Apocalypſi Ioannis, cuius omnes Epiſt. ad Pauli. apices excelſum aliquid & magnificum ſonare confirmat Hieronymus; tamen Lutherus, & Brentius, & Kemniſius quidam, neſcio Præfat. in Apoſt. quid, difficiles Ariſtarchi deſiderãt eo ſcilicet propendentes vt ex au-

ctore-

ctoretur. quem percontari? ſpiritum. Quatuor Euangelia feruore præpoſtero Lutherus inter ſe committit, & prioribus tribus epiſtolas Pauli longe præferens, vnicum deinceps euangelium Ioannis, pulchrum, verum, præcipuum decernit eſſe nominandum, quippe qui, quod in ipſo fuit, libenter etiam Apoſtolos ſuarum rixarum ſocios adſcripſiſſet. quo doctore? ſpiritu. Quin etiam iſte fraterculus nõ dubitauit Euangelium Lucæ petulanti ſtylo perſtringere, quòd in eo crebrius bona nobis virtutum operа commendentur. quem interrogauit? ſpiritum. Theodorus Beza verbum illud arcanum ex Lucæ vicesimo ſecũdo capite, *Hic eſt calix nouum teſtamentum in ſanguine meo, qui (calix) pro vobis fundetur*: auſus eſt vt corruptũ vitiatumq. traducere, quòd hæc oratio nullam expoſitionem niſi de vino calicis conuerſo in verum Chriſti ſanguinem patiatur. quis indicauit? ſpiritus. Deniq. cum omnia credant ſuo quiſq. ſpiritui, nomen Sancti

Præf. in no. teſ.

Ser. de Phariſ. & Publ.

In Luc. 22. cap.

Poterion. Elchinomenon.

Spi-

Spiritus horribili blaſphemia mẽtiuntur. Qui ſic agunt, nonne ſe produnt? nonne facile refutantur? nonne in conſeſſu taliũ virorum, quales eſtis Academici, tenentur, ac minimo negotio conſtringũtur? Cum his ego timeam pro fide Catholica diſputare, qui peſſima fide voces non humanas, ſed æthereas tractauere? Nihil hic dico, quæ vertendo peruerterint, quamuis intolerabilia ſint quæ accuſem. Gregorio Martino ſcientiſſimo linguarũ collegæ meo, qui doctius & plenius hoc præſtabit, nihil præripio, nec alijs quibus id laboris eſſe iam præ manibus intellexi. Facinoroſius crimẽ eſt ac tetrius, quod nunc perſequor: Inuentos eſſe doctorculos, qui temulento quodam impetu in cæleſte chirographum inuolarint: idipſum pluribus locis; vt maculatum, vt mãcum; vt falſum vt ſurreptitium cõdemnarint: eius partes aliquas correxerint, aliquas corroſerint, aliquas euulſerint: Huic, omne propugnaculum. quo muniebatur, in Lutheranos ſpiri-
tus,

tus tamquam in valla phantaſmatum pictoſq. parietes cõmutarint: ne prorſus obmuteſcerent, quũ in ſcripturas erroribus ſuis infeſtas impingerent, quas nihilo commodius expedire, quàm ſorbere fauillas, aut ſaxa mandere potuiſſent.

Hæc ergo mihi prima ratio vehemens & iuſta fuit, quæ vbi partes aduerſarias vmbraticas & fractas oſtendiſſet, animum ſane addidit Chriſtiano, & viro, & in his ſtudijs exercitato, pro ſempiterni regis diplomate aduerſus reliquias profligatorũ hoſtium decertandi.

SECVNDA RATIO. II.

SACRARVM LITERARVM SENTENTIA

ALTERVM eſt, quod mè quidem ad congreſſum incitarit, & horum apud me copioſas eleuarit, aduerſarij perpetuum in ſcripturis exponendis ingenium, plenum fraudis, inane prudentiæ. Statim hæc Philoſopi tangeretis. Itaq. vos auditores expetij.

Sciſcitemur ab aduerſarijs, exẽpli gratia, quidnam ſequuti nouã ſectam intriuerint, qua Chriſtus

exclu-

excluditur e cæna myſtica. Si nominant Euangelium, accurrimus. A nobis verba ſunt, *Hoc eſt corpus meum. Hic eſt ſanguis meus.* Qui ſermo viſus eſt ipſi Luthero tam potens, vt cum etiam diſcuperet fieri Zuinglianus, quòd ea re plurimum incommodare Pōtifici potuiſſet: captus tamen & vinctus apertiſſimo contextu cederet, neq. minus inuitus Chriſtum vere præſentem in Sacramento ſanctiſſimo fateretur, quàm olim dæmones victi miraculis Chiſtum Dei filium vociferati ſunt. Agedum pagella ſcripta ſuperiores ſumus, de ſententia ſcripti contenditur. Hanc peruestigemus ex verbis adiacentibus. *Corpus meum quod pro vobis datur. Sanguis meus, qui pro multis effundetur*, Adhuc duriſſimæ partes Caluini ſunt, noſtræ faciles & explicatæ. Quid amplius? Conferte Scripturas, inquiunt. Maxime. Conſpirant euangelia, Paulus adſtipulatur. Voces, clauſulæ, tota connexio, panem viuum, inſigne miraculū, cæleſte pabulū, carnē cor-

pus

Matt. 26. Marc. 14. Luc. 22. Luth. in epiſt. ad Argent. Matt. 8. Marc. 1. Luc. 22. Matth. 26. Ioan. 6. Matt. 16.

us, ſanguinem, reuerenter inge- Marc. 14.
minant. Nihil ænigmaticum, ni- Luc. 22.
hil offuſum caligine loquendi. Ta- 1. Cor. 10 & 11.
men perſtant aduerſarij, neq. vllũ
finem faciunt altercandi. quid agi-
mus? Opinor, audiatur antiquitas;
& quod nos alteris alteri ſuſpecti
non poſſumus, illud omnium ſæ-
culorum veneranda canicies, Chri
ſto propior, ab hac lite remotior,
decidat arbitrio. Non ferunt, pro-
di ſe aiunt, Dei verbum purum pu
tum inclamant, hominum cõmen-
tarios auerſantur. Inſidioſe, inepte.
Dei verbum perurgemus: obſcu-
rant: Sãctos teſtamur interpretes:
obſiſtunt. In ſumma, ſic inſtituũt,
niſi reorũ iudicio ſteteris, nullum
iudicium fore. Atqui ita ſe gerunt
in omni quam exercemus contro-
uerſia. De infuſa gratia, de inhæ-
rente iuſtitia, de Eccleſia cõſpicua,
de neceſſitate baptiſmatis, de Sa-
cramentis, & Sacrificio, de piorum
meritis, de ſpe & timore, de pec-
catis imparibus, de auctoritate Pe-
tri, de clauibus, de votis, de conſi-
lijs euangelicis, de cæteris, ſcri-

ptu-

plurás neq; paucas & ponderoſas, Catholici paſſim in libris, in colloquijs, in templis, in ſchola citauimus atq; diſcuſſimus: eluſerunt. Veterum ſcholia Græcorum & Latinorum admonimus: abnuerunt. Quid tum denique? Doctor Martinus Lutherus, aut vero Philippus, aut certe Zuinglius, aut ſine dubio Caluinus & Beza fideliter enarrarunt. Egone quenquam veſtrum exiſtimem tam eſſe muccoſis naribus, qui hoc artificium monitus non perſentiſcat? Quare fateor me ſcholas Academicas cupide requirere, vt inſpectantibus vobis calamiſtratos iſtos milites in ſole & puluere e ſuis vmbraculis euocatos, non meis viribus, qui cum noſtris, centeſima parte, non ſum conferendus, ſed valentiſſima cauſa, & certiſſima veritate debilitem.

TERTIA RATIO.

I.

NATVRA ECCLESIAE

AVDITO, Eccleſiæ nomine, hoſtis expalluit. Sed tamen excogitauit quiddam, quod à vobis animaduerti volo, vt falſi

rui-

ᵢinam & inopiam cognoſcatis; Apoc. 1.
ᵉnſerat in Scripturis tum Prophe Pſal 7.
ᵗis, tum Apoſtolicis, vbiq. hono- Iſa. 2. &
ficam Eccleſiæ fieri mentionem: 55.
ocari ciuitatem ſanctam, fructife- Cant. 6.
am vineam, montem excelſum, Matt. 13
irectam viam, columbam vnicã, Eph. 5.
egnum Cæli, ſponſam & corpus 1.Cor. 12
Chriſti, firmamentum veri, mul- 1.Tim. 3.
itudinem illam, cui ſpiritus pro- Io. 14.
miſſus inſtillet omnia ſalutaria: il- Matt. 16.
lam, in quam vniuerſam nullæ Matt. 18.
ſint vnquã fauces diaboli morſum
letiferũ impacturæ: illam, cui qui-
cumq. repugnet, quantumuis ore
Chriſtum prædicet, non magis
Chriſto, quam publicanus aut eth-
nicus, potiatur. Non eſt auſus con-
trauenire ſonitu, videri noluit Ec-
cleſiæ, quam toties ſcriptnræ com-
memorant, refragari, nomen calli-
dè retinuit, rem ipſam funditus
definiendo ſuſtulit. His enim pro-
prietatibus delineauit Eccleſiam;
quæ penitus ipſam occulant, & di-
...m à ſenſibus; tamquam ideã Cal. Inſt.
icam, ſecretis obtutibus ho- lib. 4 cap.
n per paucorum ſubijciant; 1. nu. 2. &
...cn eorum 3.

eorum tantummodo, qui ſingulariter afflati, corpus hoc aerium intelligentia comprehenderent, & huiuſce ſodalitatis participes ſubtili quodam oculo luſtrarent. Vbi cãdor? Vbi ſimplicitas? Quæ ſcripturæ, quæ ſenſa, qui patres, hoc penicillo depingunt Eccleſiam? ſunt Chriſti ad Aſiaticas eccleſias, ſunt

Apoc. 1. 2. 3.

Petri, Pauli, Ioannis, aliorum ad diuerſas epiſtolæ: frequentes in A-

Act. 8. 10. 11. & ſeq.

ctis Apoſtolicis inchoantur, & propagantur eccleſiæ. Quid iſtæ? num ſoli Deo & ſanctis hominibus, an Chriſtianis etiam cuiuſcunq. generis manifeſtę? Sed profecto, durum telum neceſſitas eſt. Ignoſcite. Nã qui ſæculis omnino quindecim, nõ oppidum, non villam, non domũ reperiunt imbutam doctrina ſua,

Lutherus.

donec infelix monachus inceſto connubio votam Deo virginem fu

Zuinglius.

neſtaſſet, aut Heluetus gladiator in patriam coniuraſſet, aut ſtigmaticus perfuga Geneuam occupaſſet:

Caluinus

Ij coguntur eccleſiam, ſi c volent, in latebris vendita eos parentes aſſerere quos n

nou

uerint, neq. mortalium quiſ-
am aſpexerit. Niſi forte gaudent
ioribus illis quos hæreticos fuiſ
iquet, vt Aerio, Iouiniano, Vi-
antio, Heluidio, Iconomachis,
erengario, VValdenſibus, Lohar-
o, VViclefo, Huſsio, à quibus pe-
ifera quædam fragmenta dogma
um emēdicarint. Nolite mirari
fumulos iſtos nō pertimui, quos
modo ad meridianam lucem vene
o, minime fuerit laborioſum diſ-
pellere. Hæc eſt enim noſtra ſermo
cinatio. Dic mihi, ſubſcribis Ec-
cleſiæ, quæ ſeculis anteactis viguit?
omnino. obeamus ergo terras &
tēpora: cui? cœtui fidelium. quo-
rum? nomina neſciuntur, ſed con
ſtat plurimos extitiſſe. conſtat? qui
bus conſtat? Deo. quis dicit? nos,
qui diuinitus edocti ſumus. fabu-
læ. qui credam? ſi arderes fide tam
ſcires hoc quam te viuere.

Spe[illegible] admiſſi riſum teneatis?

Iuberi Chriſtianos omnes adiū
re ſe eccleſiæ, cauere ne ſpiritali
ladio trucidentur, in domo Dei

pacem

pacem colere, huic animas crede-
re columini veritatis, iſthic quere-
las omnes deponere, hinc eiectos
habere pro ethnicis, neſcire tamē
tot centenis, tot homines, vbi nam
illa ſit, qui ve huc pertineant? Vnū
illud crepare in tenebris, vbi, vbi
ſit Eccleſia, tantummodo ſanctos
& in æthera deſtinatos ea contine-
ri? Ex quo fit, vt ſi quis imperium
ſui præſulis detrectare velit, ſcele-
re ſoluatur, dummodo ſibi perſua-
deat presbyterum in crimen inci-
diſſe, & ab Eccleſia protinus exci-
diſſe. Cum ſcirem aduerſarios ta-
lia comminiſci, quod nullius æta-
tis Eccleſiæ conſueſſent, & orba-
tos tota re, velle tamen inter angu-
ſtias vocabulum poſſidere, ſolabar
me veſtro acumine, atq. adeo mi-
hi pollicebar fore, vt quamprimū
huiuſmodi technas ex ipſorum cō
feſſione cerneretis, ſtatim homines
ingenui & cordati ſtultas argutias
in veſtram intextas perniciem d-
ſcinderetis.

QVAR

QVARTA RATIO.

IIII.

CONCILIA.

Rauis, Eccleſia naſcēte, quæſtio de legitimis cęrimonijs, e credentiū animos diſturbauit ćto Apoſtolorum & ſeniorum ıcilio, ſoluta eſt. Credidere patibus filij, paſtoribus oues, in c verba mandantibus: *Placuit ritui Sancto & nobis*. Sequuta t ad extirpandam hæreſim, quę ia quibuſq. ſeculis pullulauit, ımenica veterum concilia quar, tantæ firmitudinis, vt ijs, annnos mille, ſingularis honos tā ım diuinis vocibus haberetur. n abibo longius. Etiam domitræ, comitijs regni, eadem cona, priſtinum ius, inuiolatamque nitatem obtinent. Hæc citabo, . ipſam, Angliā, dulciſſimā pa- ; conteſtabor. Si quem admo- n præ te fers, quatuor iſta con- ā reuerebere, ſummum hono- ı primæ ſedis epiſcopo, id eſt, tro deferes: Incruentum corpo- & ſanguinis Christi ſacrificium ıltari recognoſces: Beatos Mar-

Act. 15

Greg. l. 1. epiſt. 24.

An. 1. Eliſab.

Nic. c.

Chal 4. & Cōſt

Eph. cõc. in ep. ad Neſtoriũ. Nic. cã. 14 Chal. act. 11. Nic. cõc. apud Soc. lib. 4. c. 8. vide Chal can. 4. &. 25. 23.

tyres, ſanctoſque omnes cælites, vt pro te Chriſto ſupplicent, obſecrabis: Mulieroſos apoſtatas ab infando concubitu & inceſtu publico coercebis: multa facies quæ demoliris, multa quæ facis, infecta voles. Porro Synodos aliorum temporum, nominatim vero Tridentinam, eiuſdem auctoritatis ac fidei cum primis illis fuiſſe, quando vſus venerit, demonſtraturum me ſpondeo atque recipio. Auctus igitur conciliorum omnium valido & exquiſito prę-ſidio, cur non ingrediar in hanc palæſtram animo tranquillo & præſenti, obſeruaturus aduerſarium quo ſe proripiat? Nam & euidentiſſima producam, quæ diſtorquere non poterit, & probatiſſima, quæ reſpuere non audebit. Fortaſſe verboſius obloquendo diem extrahere conabitur: ſed ab intentis hominibus, ſi vos ego bene noui, nec aures nec oculos compilabit. Quòd ſi quis erit omnino tam demens, qui ſe vnum opponat ſenatoribus orbis terræ, & ijs qui-

n omni exceptioni maioribus,
ctioribus,doctioribus,vetuſtiori
s;libenter aſpiciã illud os,quod
i vobis oſtendero, reliqua cogi-
ionibus veſtris relinquam.Inte-
n hoc monebo. Qui pleno conci
rite atque ordine conſummato
omentum & pondus abrogat, vi
ri mihi nullo conſilio, nullo ce-
ro,neq.ſolum in theologis tar-
m, ſed etiam in politicis incon-
tum. Si vnquam Dei Spiritus
ixit eccleſiæ, certe illud eſt tem
s immittendi numinis, quum
nium eccleſiarum quæ ſunt in
ris patentiſſimæ, religio, matu
as, ſcientia, ſapientia, dignitas
am in vrbem confluxerint, ad-
bitisq. modis omnib⁹,diuinis &
ımanis quibus indagari veritas
ſſit,promiſsũ implorẽtSpiritum Matt.18.
10 ſalutariter & prudenter ſan- Ioan.14.
ant.Proſiliat nunc aliquis factio-
s hæreticæ magiſtellus, attollat
percilia,ſuſpendat naſum,frontẽ
erfricet, iudiceſq. ſuos ſcurrili-
r ipſe iudicet. quos ille ludos,
uos iocos dabit? repertus eſt Lu

Lib. de cap. Bab. therus qui diceret, anteferre ſe Cō
cilijs, duorū ſuffragia bonorum &
eruditorū hominū (putatote ſuum
& Philippi) ſi quādo in Chriſti no
mine conſenſiſſent. O circulos. Re
pertus eſt Kemniſius, qui Conciliū
Martini Kemniſij examen Concil. Triden. Tridentinum ad ſuos vertiginis
importunæ calculos exegerit, quid
lucratus? infamiam. Dum iſte, ni
cauerit, ſepelietur cum Arrio, Tri-
dentina ſynodus quo magis inue-
teraſcet, eo magis indies eoq. pe-
rēnius effloreſcet. Bone Deus, quæ
gentium varietas, qui delectus e-
piſcoporum totius orbis, qui Re-
gum & Rerumpublicarum ſplen-
dor, quæ medulla theologorum,
quæ ſanctitas, quæ lacrymæ, quæ
ieiunia, qui flores Academici, quæ
linguæ, quanta ſubtilitas, quantus
labor, quàm infinita lectio, quan-
tæ virtutum & ſtudiorum diuitiæ,
auguſtum illud ſacrarium imple-
uerunt? Audiui ego pontifices exul
tantes, & in his Antonium Archie
piſcopum Pragenſem, à quo ſum
creatus preſbyter, ampliſsimos &
prudentiſſimos viros, quod in ea
ſcho-

ola hæſiſſent aliquot annis: vt
lum Ferdinandi Cæſaris, cui
ultum debuerant, regalius & v-
erius in ſe beneficium colerent,
uam hoc fuit, quòd in Tridenti-
o gymnaſio legati ex Pānonia cō-
ediſſent. Intellexit hoc Cæſar,
qui reuerſis ita gratulatus eſt, A-
nimus vos in ſchola optima.

Huc inuitati fide publica cur non properarunt aduerſarij, vt eos palam refellerent, in quos ranūculi coaxant e cauernulis? Huſsio & Hieronymo fregere fidē, inquiūt. falſum eſt. nullam enim dedere. Sed nec in Huſſium tamē animaduerſum fuiſſet, nisi homo perfidioſus & peſtilens, retractus ex fuga quam ei Sigiſmundus Imperator periculo capitis interdixerat, violatis etiam condicionibus quas ſcripto pepigerat cū Cæſare, vim omnem illius diplomatis eneruaſſet. Fefellit Huſſium præcipitata malitia. Iuſſus enim, cum barbaras in ſua Boemia tragędias excitaſſet, ſemetipſum ſiſtere Conſtantiæ, deſpexit prærogatiuam Concilij, ſecuri- Io. Huſſ.

curitatem petijt à Cæſare. Cæſar obſignauit, Chriſtianus orbis reſignauit, maior Cæſare; redire ad mentem hæreſiarcha noluit, perijt. Hieronymus vero Pragenſis furtim venit Conſtantiam, protectus à nemine, deprehenſus comparuit, perorauit, habitus eſt per benigne, liber abijt quo voluit, ſanatus eſt, hæreſim eiurauit, relapſus eſt, exuſtus eſt. Quid toties vnum exemplum de ſexcentis exagitant? Repetant annales ſuos.

Hieron. Prag.

Martinus ipſe Lutherus, odium Dei & hominum, Auguſtæ poſitus coram Cardinale Caietano, nonne quod potuit, eructauit, & Maximiliani litteris communitus, exceſſit? Idem accitus VVormatiam, cum & Cæſarem & pleroſque Imperij principes haberet infenſos, nonne Cæſaris verbo tutus fuit? Poſtremo Lutheranorum & Zuinglianorum capita, præſente Carolo quinto, hæreticorum hoſte, victore, domino nonne datis inducijs, confeſſiones ſuas toties innouatas exhibuere

Anno 1518.

Anno 1521.

Auguſta cōfeſſio.

comi-

comitijs Auguſtanis, & ſoſpites
abiere? Haud ſecus litteræ Triden
tinæ locupletiſsimas aduerſario — Vide A-
cautiones prouiderant: vti noluit. — cta Cōc. Trid.
Nimirum ſe iactat in angulis, in
quibus vbi tria verba Græca ſonue — 125
rit, ſapere videatur: abhorret à lu
ce, quæ litteratorum in numero po
neret, & ad honeſta ſubſellia deuo
caret. Catholicis Anglis tale chi-
rographum impunitatis impetrēt,
ſi diligunt ſalutem animarum. Nos
Huſsium non cauſabimur, in cu
riam, verbo Principis innixi, con-
uolabimus.

Sed vt vnde ſum egreſſus eo re
grediar. Concilia generalia mea
ſunt, primum, vltimum, media.
his pugnabo. Haſtam expectet ad
uerſarius amentatam, quam euelle
re nunquàm poterit. proſternatur
in eo ſatanas, Chriſtus viuat.

QVINTA RATIO. — V.

ANTIOCHIÆ, qua primū — PATRES
in vrbe, Chriſtianorum no
bile cognomentum increbuit, do- — Act. 15.
ctores, id eſt, eminentes theologi,

1.Cor.12. & prophetæ, ideſt, concinatores
Eph. 4. perquàm celebres, floruerunt.
1.Cor.14. Huiuſce generis *ſcribas & ſapientes, doctos in regno Dei, noua promentes & vetera*, Chriſtum callentes & Moyſem, Dominus ipſe futuro gregi proſpexerat. Hos ingentis beneficij loco donatos explodere, quanti maleficij eſt? explosit aduerſarius, quid ita? quia ſtantibus illis concidiſſet. Id ego cum pro certiſſimo compeiſſem, pugnam ſimpliciter exoptaui, non illam iocularem qua turbæ velitantur in compitis, ſed iſtam ſeueram & acrem qua congredimur in veſtris philoſophorum ſpacijs,

Matt. 13 & 23.

Pede pes, denſusq; viro vir.

Ad Patres ſi quando licebit accedere, confectum eſt prælium. tàm ſunt noſtri, quàm Gregorius ipſe decimus tertius, filiorum Eccleſiæ Pater amantiſſimus. Nam vt omittam loca ſparſa, quæ ex monimentis veterum conquiſita, noſtram fidem appoſite affirmateque propugnant, tenemus horum integra volumina, quæ de induſtriâ

reli-

religionem quam tuemur euangelicam diſtinctè copioſeq; dilucidant. Duplex Hierarchia Martyris Dionyſij, quas claſſes, quæ ſacra, quos ritus edocet? Pupugit ea res Lutherum tam valde, vt huius opera *ſimillima ſomnijs, nec nō perniciosiſſima* iudicaret. Imitatus parentem Cauſſæus, neſcio quis terræ filius ex Gallia, non eſt veritus hunc Dionyſium inclytæ gentis Apoſtolum, vocitare *delirum ſenem*. Centuriatores vehementer offendit Ignatius, offendit & Caluinum, vt in eius epiſtolis *deformes næuos & putidas nænias*, hominum quiſquiliæ, notarint. Cenſoribus illis *fanaticum quiddam* Irenæus edidit: Clemens, auctor Stromatum, *zizania feceſque* protulit: reliqui patres huius qui, ſanè Apoſtolici viri, *blaſphemias & monſtra poſteris reliquerunt*. In Tertulliano rapiunt auide, quod à nobis edocti, nobiſcum communiter deteſtentur: ſed meminerint, libellum de præſcriptionibus, qui noſtri temporis ſectarios tā inſigniter perculit

S. Dio Areopa de quo vide Adon. Tr. in martyro. l. Adon. Turon. Syn. Suid. Metap. Coment. in . 13. 17. Deu. Item in capt. Bab Dial. 5. 11. Cēt. 10. Inſt. li. 1. ca. 13. n 29. Cē. 1. c. 5 Vide ceu 1. li. 1. c. 1 Lib. de præſcrip. cōn. hær

nunquã fuiſſe reprehenſum. Hip-
Orat.de cõſ. ſecu. politus Portuenſis epiſcopus, quã
belle, quam clare, Antichriſti ner-
uum, Lutherana tempora, præmõ-
ſtrauit? Eum propterea *ſcriptorem*
Iuel. &c. *infantiſſimum & laruam* nominant
Cyprianum, delicias & decus Afri
cæ, Gallicanus ille criticus, & Mag
cauſ.dia. 8.& 11. deburgici, *ſtupidum & deſtitutum*
Cent. 3. cap.4. *Deo & deprauatorem pœnitentiæ*
nuncuparunt. Quid admiſit? Scri-
pſit enim de virginibus, de lapſis,
de vnitate Eccleſiæ tractationes
eiuſmodi, eas etiam epiſtolas Cor-
nelio Romano pontifici, vt niſi fi-
des huic martyri detrahatur, Pe-
trus Martyr Vermilius, omneſque
cum eo fœderati, peiores adul-
teris & ſacrilegis habeantur. Ac
ne ſingulis inſiſtam diutius, Pa-
tres huius ſeculi damnantur om-
Cent. 3. cap.4. nes, *quippe qui doctrinam de pæ-*
nitentia mire deprauarint. quo pa-
cto? nam auſteritas canonum quæ
viguit ea tempeſtate, maiorem
Canones Pœniten-tæ vete- in modũ diſplicet huic ſectæ plau-
ſibili, quæ triclinijs aptior quàm
templis, voluptarias aures titillare,

& puluillos omni cubito ſolet aſſuere. Quid ætas proxima, quid peccauit? Chryſoſtomus & ij Patres *iuſtitiam fidei fœde* videlicet *obſcurarunt*. Nazianzenus, quem honoris cauſa, Theologum veteres appellarunt, Cauſæo iudice, *Fabulator, quid affirmaret, neſcijt*. Ambroſius *à Cacodæmone faſcinatus eſt* Hieronymus *æque damnatus atque diabolus: iniurioſus Apoſtolo, blaſphemus, ſceleratus, impius. Vnus* Gregorio Maſſouio *pluris eſt Caluinus quàm centum Auguſtini.* parum eſt centum. Lutherus *nihil facit aduerſum ſe mille Auguſtinos, mille Cyprianos, mille Eccleſias.* Longius rem deducere, ſuperuacaneum puto. Nam in hos qui bacchantur, quis miretur in Optatum, Athanaſium, Hilarium, Cyrillos, Epiphanium; Baſilium, Vincentium, Fulgentium, Leonem, Gregoriumque Romanum fuiſſe procaciſſimos?

Ezech. 13

Præfat. in cent. 5.

Dia. 678.

Beza in Act. Apoſto. ca. 23

Stancha. li. de Tri.

Lib. contra Henr. 8. Reg. Angl.

Quanquam ſi datur vlla rebus iniuſtis iuſta defenſio, non inficior

habere Patres, vbicunq; incideris, quod iſti, dum ſibi conſentiunt, neceſſario ſtomachentur.

Etenim qui odere ſtata ieiunii quo animo oportet eſſe in Baſiliū, Nazianzenum, Leonem, Chryſoſtomum, qui de quadrageſima, & indictis ieiuniorum feriis, tanquā de rebus jam vſitatis, conciones egregias publicarunt?

Qui ſuas animas auro, libidine, crapula, & ambitioſis conſpectibus vendiderunt, poſſuntne nō eſſe inimiciſſimi Baſilio, Chryſoſtomo, Hieronymo, Auguſtino, quorum excellentes libri de Monachorum inſtituto, regula, virtutibus teruntur?

Qui captiuam hominis voluntatem inuexere; qui Chriſtiana funebria ſuſtulere, qui ſanctorū reliquias incendere, ſintne placabiles Auguſtino; qui de Libero Arbitrio, libros tres: De cura pro mortuis, vnum: De Miraculis ad Baſilicas & memorias martyrum, prolixum caput nobiliſſimi operis & conciones aliquot exarauit?

Li. 22. de Ci. Dei c. 8. & ſer. de diuerſ. 34. & ſe.

Qui fidem ſuis captiunculis me tiuntur, nonne ſuccenſeant Auguſtino, cuius eſt inſignis epiſtola cõtra Manichæum, qua ſe profitetur, Antiquitati, Conſenſioni, Succeſſioni perpetuæ, & Eccleſiæ quæ ſola inter tot hæreſes Catholicæ nomen vſucapione vendicat, aſſentire? Cont. ep. Man quã vocat fũn da.c.4.

Optatus Mileuitanus epiſcopus, Donatianam partem reuincit ex communione catholica, nequitiam accuſat ex decreto Melchiadis, hæreſim refutat ex ordine Romanorum Pontificum, inſaniam patefacit ex euchariſtia, & criſmate contaminatis, ſacrilegium horret, ex diffractis altaribus, *in quibus Chriſti membra portata ſunt*, pollutiſq. calicibus, *qui Chriſti ſanguinẽ tenuerunt*. De Optato quid ſentiant, aueo ſcire, quem Auguſtinus vt venerabilem & catholicum epiſcopum, Ambroſio parem & Cypriano, quem Fulgentius vt ſanctum & fidelem Pauli interpretem, Auguſtini ſimilem & Ambroſij, meminerunt. Li.1.cõt. Parmen Li.2. Li.3. Li.6. Aug.li.1. con. Parmen. De vnit. ca. 16. & li.3. doct. Chriſt. c. 40.

Athanaſij ſymbolum in tem-
Fulgen. lib. 2. ad Moni. plis concinunt. Num fauent ei? qui Antonium Eremitam Aegyptium grauis auctor, accurato libello o laudauerit, quique cum Alexandri-
Vide ep. Synod. Al. ad Fe li.2. na Synodo, iudicium ſedis Apoſto licæ, diui Petri, ſuppliciter appellarit? Prudentius in hymnis quoties precatur martyres quos decantat? quoties ad eorum cineres & oſſa regem martyrum veneratur? Nũ hunc probabunt?

Hieronymus pro ſanctorum reliquijs & honoribus ſcribit in Vigilantium: In Iouinianum, pro virginitatis gradu. Hunccine patientur?

Vide ep. Am. ad Epiſc. Ita. Item ad Th. li. 10. ep. 85. Itẽ ſer. 91 Aug. l. 22 de ci. Dei cap. 1. Greg. Tu li. de glo. mar. c. 46 Metaph.

Ambroſius tutores ſuos Geruaſium & Protaſium, celebritate notiſſima, in Arrianam ignominiam honeſtauit: cui facto diuiniſſimi Patres encomion tribuere: quod factum, Deus non vno prodigio decorauit. Num beneuoli ſunt Ambroſio futuri?

Gregorius magnus noſter apoſtolus, planiſſime noſter eſt, eoque nomi-

nomine noſtris aduerſarijs odioſus quem Caluini rabies negat in ſchola Sancti ſpiritus educatum, propterea quod ſacras imagines, illiteratorum libros appellaſſet. Inſt. lib. 1. cap. 11. nu. 5.

Dies me deficeret numerantem epiſtolas, conciones, homilias, orationes, opuſcula, diſceptationes patrum, in quibus ex apparato, grauiter & ornate noſtra catholicorum dogmata roborarunt. Quàm diu apud bibliopolas iſta venierint, tam diu fruſtra noſtrorum codices prohibentur: fruſtra ſeruātur aditus oræque maritimæ: fruſtra domus, arcę, ſcrinia, capſulę diſquirūtur: fruſtra tot portis minaces tabulæ ſuffiguntur. Nullus enim Hardingus, nec Sanderus, nec Alanus, nec Stapletonus, nec Briſtolius hęc noua ſomnia vehementius, quàm hi quos recenſui Patres inſectantur. Talia cogitāti accreuit animus & deſideriū pugnę, in qua, quoquo ſe mouerit aduerſarius, niſi gloriā Deo ceſſerit, feret incommodū. Patres admiſerit; captus eſt: exclu-

excluſerit: nullus eſt.

Adoleſcentibus nobis ita contigit. Ioannes Iuellus anteſignanus Caluinianorum Angliæ, Catholicos ad Diui Pauli Lōdinenſium, incredibili iactantia laceſſiuit, inuocatis per hypocriſin & imploratis Patribus, quicunq. intra ſalutis annum ſexcẽteſimum claruiſſent. Accipiunt conditionem memorabiles viri, qui tum exulabant Louanij, ſummis licet difficultatibus propter iniquitatem ſuorum temporum circumſepti. Auſim dicere, tanto popularibus noſtris bono fuiſſe illam Iuelli aſtutiam, inſcitiam, improbitatem, impudentiã, quas ij ſcriptores feliciter expanderunt, vt vix aliud quidqnam, memoria mea, prouenerit Anglorum eccleſiæ laboranti fructuoſius. Edictum continuo valuis appenditur, ne qui codices illiuſmodi legerentur, ne ve haberentur, quum tantis clamoribus propemodum extorti prodijſent, didicere quicunq. negotium attigiſſent, Patres fuiſſe catholicos, id eſt, noſtros.

Neq.

Neq. hoc ſibi ſuiſq. vulnus inflictum Laurentius Humfredus tacuit: qui cum alte Iuellum quoad cætera ſuſtuliſſet, vnam ei notam aſperſit inconſiderantiæ, quòd Patrum calculos recepiſſet: quibuſcum ſibi nihil eſſe commercij, nec fore, ſine vlla circuitione proloquitur. Li. de vl. Iuel.

Pertentauimus etiam familiariter aliquando Tobiam Matthæū qui nunc in concionibus dominatur, quem propter bonas artes & virtutum ſemina dileximus, vt reſponderet ingenue, poſſetne qui Patres aſſiduus lectitaret, iſtarum eſſe partium quas ille ſuaſerat, retulit, non poſſe, ſi pariter eos legeret, ijſq. crederet. Veriſſimum hoc verbum eſt, neq. aliter aut eum nunc, aut Matthæum Huttenum, qui vir nominatus in paucis verſare Patres dicitur, aut reliquos aduerſarios, qui hoc faciunt, ſentire arbitror.

Hactenus ergo ſecurus in hanc aciem potui deſcendere, bellaturus cum ijs, qui quaſi auribus lu-

pum teneant, æternam cauſæ maculam cogantur inurere, ſiue recuſent Patres, ſiue depoſcant. Nam in altero fugam adornant, in altero ſuffocantur.

VI. SEXTA RATIO.

FIRMAMENTA PATRVM. Iac. 5.

SI quibus vnquam cordi curęq. fuit id, quod maximopere noſtris fuit & eſſe debet, *Scrutamini ſcripturas*: Facile principes & palmares in hoc genere ſanctiſſimi Patres extitere. Horum opera ſumptuque, tot gentibus & linguis trāſcripta Biblia & importata ſunt: Horum periculis & cruciatibus, erepta de flammis hoſtilibus & vaſtitate: horum laboribus & vigilijs, omnem in partem enucleata ſtudioſiſſime. die noctuque ſacras litteras imbibere, de ſuggeſtis omnibus ſacras litteras edidere, immenſa volumina ſacris litteris ditauere, fideliſſimis commentarijs ſacras litteras explicuere, cibos & inediam ſacris litteris condiere, occupati denique ſacris in

litteris ad ſenectutem decrepitam peruenere.

Quòd ſi frequentes ipſi quoque ab Auctoritate Maiorum, ab Eccleſiæ Praxi, à Succeſſione Pontificum, à concilijs Oecumenicis, à Traditionibus Apoſtolicis, à Cruore Martyrum, à Scitis Præſulum, à Viſis euentiſque mirabilibus argumentati ſunt: tamen omnium maxime & libentiſſime Sanctarum Litterarum teſtimonia denſa conglobant, hæc premunt, in his habitant, hinc *armaturæ fortium*, duces robuſtiſſimi, ſarta tecta Ciuitatis Dei contra nefarios impetus quotidie munientes, optimo iure, primas partes honoratiſſimaſque porrigunt. Cant.4.

Quo magis demiror illam exceptionem aduerſarij ſuperbam & fatuam qui velut aquam in profluente quæritans, ſic in ſcripturis confertiſſimis ſcripturarum penuriam obiectat. Tantiſper ſe Patribus aſſenſurum dicit, dum Sacris Litteris adhæreſcunt. Num loquitur ex animo?

Cura-

Curabo igitur procedant armati atq. ſtipati Chriſto, Propheris, Apoſtolis atq. omni apparatu Biblico, celeberrimi auctores, antiquiſſimi Patres, ſanctiſſimi viri, Dionyſius, Cyprianus, Athanaſius, Baſilius, Nazianzenus, Ambroſius, Hieronymus, Chryſoſtomus, Auguſtinus, Latinusq. Gregorius. Regnet in Anglia fides illa, vtinam regnet, quam hi Patres amiciſſimi ſcripturarum ex ſcripturis extruunt. Quas afferunt, afferemus: quas conferunt, conferemus: quod inferunt, inferemus; placet? ex ſcrea. dic ſodes. Minime vero, inquis, niſi recte exponant. Quid eſt hoc ipſum, recte? Arbitratu tuo. Nihilne pudet Labyrinthi?

Ergo cum ſperem in Academiis florentiſſimis, conſociatum iri bene multos, qui non pingui Mineruа, ſed acuto iudicio in has controuerſias inſpecturi ſint, & horũ reſponſa nugatoria libraturi, lætus hunc diem campi præſtolabor, vt qui contra ſylueſtres tumulos mendiculorum inermium, nobilitatem

tem & robur eccleſiæ Chriſti cogi tem educere.

SEPTIMA RATIO.

VII. HISTORIA

PRISTINAM Eccleſiæ faciem hiſtoria priſca retegit. Huc prouoco. Certe antiquiores hiſtorici, quos etiam vſurpant aduerſarij, fere numerãtur, Euſebius, Damaſus, Hieronymus, Ruffinus, Oroſius, Socrates, Sozomenus, Theodoretus, Caſſiodorus, Gregorius Turonenſis, Vſuardus, Regino, Marianus, Sigibertus, Zonaras, Cedrenus, Nicephorus. Quid narrãt? Noſtrorum laudes, progreſſus, viciſsitudinem, hoſtes. Imo vero, quod obſerues diligenter, illi qui diſsident à nobis odio capitali, Philippus, Pantaleon, Funccius, Magdeburgici, quum ſe ad ſcribendam vel chronologiam Eccleſiæ, vel hiſtoriam appuliſſent, niſi noſtrorum geſta colligerent, ac inimicorum eccleſiæ noſtræ fraudes & ſcelera coaceruarent, mille quingentos annos argumento vacui prætermitterent.

Generales Hiſtorici.

Hæreticorum cronica & hiſtoriæ.

Cum

Hiſtorici certarum gẽtium. Cum his conſidera peculiares certarum hiſtoriographos regionum, qui vnius acta cuiuſque populi curioſius operioſiuſque ſcrutati ſunt. Ij quaſi Spartam adepti quam locupletare modis omnibus & perpolire cuperent, qui ne conuiuia quidem lautiora, aut manicatas tunicas, aut pugionum capulos, aut inaurata calcaria, taleſque minutias, ſi nouitatem ſaperent, tacuere: profecto, ſi quid in religione mutatum, aut a primis degeneratum ſeculis inaudiſſent, frequentes memoraſſent ſi non frequentes ſaltẽ aliqui: ſi non aliqui, vnus aliquis abſque dubio. Nullus omnino, neq. beneuolus nobis, neque maleuolus, nõ modo quicquã tale prodidit, ſed nec ſignificauit.

Verbi gratia. Dant nobis aduerſarij, nec aliter poſſunt, fuiſſe Romanam Eccleſiam aliquando ſanctam, catholicam, apoſtolicam: tum cum hæc à Diuo Paulo promeruiſſet elogia: *Veſtra fides annunciatur in vniuerſo mundo:* Rom. 1. *Sine intermiſſione memoriã veſtri facio* Rom. 1.

Scio

Scio quoniam veniens ad vos in abundantia benedictionis Chriſti veniam: Salutant vos omnes Eccleſiæ Chriſti: Veſtra enim obdientia in omnem locum diuulgata eſt. Tum, cum ibi Paulus in libera cuſtodia, diſſeminaret euangelium: Tum, cum in ea quondam *Babylone collectam eccleſiam* Petrus regeret: Tum cum ille Clemens apprime laudatus ab apoſtolo ſederet ad ipſa gubernacula: Tum cum prophani Cæſares vt Nero, Domitianus, Traianus, Antonius, Romanos Pontifices laniarent. Tum etiam, vel Caluino teſte, cum Damaſus Siricius, Anaſtaſius, Innocentius, clauum tenerent Apoſtolicum. Hoc enim ſeculo, nihil adhuc, præſertim Romæ, digreſſos ab euangelica doctrina, liberaliter ille concedit.

Rom. 15
Rom. 16.
Rom. 16.
Act. 28.
1. pet. 5.
Hiero. in ca. ſcrip. Eccl. & Papias apud Euſ. 2. his. 15.
Phil. 4.
Ire. lib. 3. cap. 3.
Inſt. lib. 4 ca. 2. n. 3. & in epi. ab Sadol.

Quando igitur hanc fidem tantopere celebratam Roma perdidit? quando eſſe deſiit, quod ante fuit? Quo tempore, quo Pontifice, qua via, qua vi, quibus incrementis, vrbem & orbem

religio perſuaſit aliena? quas voces, quas turbas, quæ lamenta progenuit? Omnes orbe reliquo ſopiti ſunt, dum Roma, Roma inquam, noua ſacramenta, nouum ſacrificium, nouum religionis dogma procuderet? Nullus extitit hiſtoricus, neq; Latinus, neq; Græcus, neq; remotus, neq; citimus, qui rem tantam vel obſcure iaceret in commentarios?

Ergo perſpicuum hoc quidem eſt ſi quæ nos credimus, hiſtoria multa & varia, nuncia vetuſtatis, vita memoriæ, loquitur ac repetit affluenter: quæ iſti obtrudunt, nulla narratio poſt homines natos in Eccleſia valuiſſe cõmeminit: & hiſtoricos eſſe meos, & incurſiones aduerſarias eſſe frigidiſsimas, quę nihil mouere poſsint, niſi prius receptum ſit omnes omnium temporũ Chriſtianos in ſpiſſam perfidiam atq; in Gehennæ voraginem corruiſſe, donec Lutherus Boram cõſtupraſſet.

ideCoc. u ann. 523.

OCTAVA RATIO.

VIII.

PARADOXA.

EGo vero, præſtantiſſimi viri cum de multis hęreſibus, quędam apud me opinioſiſſimorum portenta reputo, quæ mihi veniẽt expugnanda: meipſum inertiæ vecordiæq. condemnem, ſi cuiuſquã in experiundo facultatem aut vires extimeſcerem. Sit ingenioſus, ſit eloquẽs, ſit exercitatus, ſit omnium librorum helluo, tamen aridus & balbus appareat neceſſe eſt, cum hæc tam *adynata* ſuſtentabit. Diſputabitur enim, ſi forte nobis annuent, De Deo, De Chriſto, De Homine, De Peccato, De Iuſtitia, De Sacramentis, De Moribus. Videro an auſint aſſeuerare quæ ſentiunt, quæq. rebus addicti neceſſarijs diuulgant in ſcriptiunculis. Faxo, norint iſta ſuorum axiomata.

De Deo. Gal. Inſt. lib. 1 cap. 18. lib 2. cap. 4. li. 3. c. 23. & 24. Pet. Mar. 1. Sam.

* Deus eſt auctor & cauſa peccati volens, ſuggerens, efficiens, iubens, operans, & in hoc impiorum ſcelerata conſilia gubernans. Proprium Dei opus fuit, vt vocatio

Pauli; ſic adulterium Dauidis, Iudæq. proditoris impietas †. Monſtrum hoc cuius Philippum aliquã do puduit, Lutherus tamen à quo Philippus hauſerat, quaſi oraculũ cæleſte miris extollit laudibus, & alumnum ſuum eo nomine tantũ non exæquat Apoſtolo Paulo. Percontabor etiam quid animi, Luthero fuerit, quem Angli Caluiniani *virum diuinitus datum ad orbem illuminandum* pronunciant, cum hũc verſum demeret ſupplicationibus eccleſiæ, *Sãcta Trinitas, vnus Deus, miſerere nobis*.

Mox ad perſonam Chriſti progrediar. Quæram iſta ſibi quid velint. Chriſtus Dei filius, Deus de Deo, Caluino, *Deus ex ſeſe: Bezæ, non eſt genitus de Patris eſſentia. Item. Duæ conſtituantur in Chriſto vniones hypoſtaticæ, altera Animæ cum carne, Diuinitatis cum Humanitate altera. Locus apud Ioannem, *Ego & Pater vnum ſumus*, Nõ oſtendit Chriſtũ Deum homoouſion Deo Patri. Sed & *anima mea*, inquit Lutherus, *odit hoc*

ver-

Melanct. ann. in c Rom. 8. vvittem. 1524.
Sic docet Lut. in aſſer. 36. & in reſp. aſſer. 36 & li. de ſer. arbit.
Præf. in ann. Philippi.
In Apol. Ecc. An.
Vide ench. p̃. an. 1543.
De Chriſto.
Inſt. lib. 1 c. 13. nu. 23. 24.
Bez. in Heshu.
Beza contra Schmidel. lib. de vnit. hypoſta. dua. in Chri. na.
Cal. ĩ Io.

verbum homoouſiom. † Pergite. * Chriſtus ab infantia non fuit gratia conſummatus, ſed animi dotibus velut cæteri homines adoleuit, vſu factus quotidie ſapientior, ita vt puerulus ignorantia laborarit. † Quod perinde eſt ac ſi dicerent originis labe & vitio ſordidatum. Sed cognoſcite diriora. * Chriſtus cū orans in horto, ſudoribus aquæ manaret & ſanguinis, ſenſu damnationis æternæ cohorruit, vocem edidit ſine ratione, ſine ſpiritu, vocem doloris impetu repentinam, quam, vt non ſatis meditatam, celeriter caſtigauit. † Eſtne aliquid amplius? Attendite. * Chriſtus cū actus in crucem exclamaret, *Deus meus, Deus meus, vt quid dereliquiſti me*, Accenſus eſt flammis inferni, deſperationis vocem emiſit, non aliter affectus quam ſi pereundum ei foret internecione ſempiterna. † His etiam ſi quid poſſunt, addant. Chriſtus, inquiunt, deſcendit ad inferos, id eſt, * mortuus Gehennam guſtauit, nihilominus quàm Animæ damnatorum, niſi quod ſi-

Cōt. La. tom. Bucce in Lu. 2. Cal. in har. eu. Lut. Loſ. Hē. Mel. in Euando 1. poſt Epi.

Marlo in Matt. 26. Cal. in Harm Euang. Brent. in Luc. p. 2. hom. 65. & in Catechiſm. an. 1551. & in Ioa. hom. 54. Cal. in ha eu. In cā. ſent. Loſ. in Matth. 26. Schmidel. cō ci. de paſſio. & cæ domi. Aepinus. comm. in pſal. 16.

Cal. Inſt. li. 1. c. 16 Bren. in catec. in 1551. bi reſtituendus erat. Quādoquidē enim morte corporea nihil nobis profuiſſet, Anima quoque luctari cum morte debuit æterna, atque hoc modo noſtrum ſcelus ſuppliciumq. dependere, † Ac ne quis forte ſuſpicetur iſtud Caluino per In lib. 2. cap. 16. nu. 12. incuriam obrepſiſſe, idem Caluinus omnes vos, *ſi qui doctrinam iſtam ſolatij plenam exagitaſtis, perditos* appellat *nebulones*. Tempora, tempora cuiuſmodi monſtrū aluiſtis? Cruor ille delicatus & regius qui de innocentis Agni corpore lacerato fiſſoque ſcaturijt cuius cruoris vna quæuis guttula, propter dignitatem Hoſtiæ, mille mundos redimere potuiſſet, nihil humano 1. Tim. 2 generi profecit, niſi *mediator Dei & hominum homo Chriſti Ieſus* Apoc. 2. *mortem* quoque *ſecundam* mortem animæ, mortem gratiæ, peccati ſolius & exitiabilis blaſphemiæ ſociam pertuliſſet? Præ hac inſania modeſtus videbitur Bucerus, quāquam eſt impudens, qui infer- Bucer in Matt. ca. 5. num in symbolo, ſepulcrum accipit, per epexegeſim valde præ-

po-

poſteram, ac potius tautologiam ineptam atque ſtolidam. Anglicani ſectarij, pars Caluino, Idolo ſuo, pars Bucero, magno magiſtro ſolent accedere: pars etiam ſubmurmurant in hunc articulum, ne quid faceſſat vltra moleſtiæ, quemadmodum ſine tumultu penitus eximatur de ſymbolo. Id vero etiam fuiſſe tentatum in conuenticulo quodam Londinenſi, meminimi narrare mihi qui inter fuit Richardum Chenium, miſerrimũ ſenem, male mulctatum à latronibus foris, neque tamen ingreſſum in paternam domum. Hactenus de Christo.

De homine quid? * Imago Dei penitus in homine deleta eſt, nulla boni ſcintilla ſuperſtite tota natura quo ad omnes Animæ partes ita funditus euerſa, vt ne renatus quidem & ſanctus quicquam ſit aliud intrinſecus, niſi mera corruptio atque contagio. † Quorſum iſta? Vt qui ſola fide gloriam rapturi ſunt, in omnium tur-

De Homine.
Illyri in variis lib. de or. pe.
Cal. Inſt. lib.2. c.3.
Sarcer. de conſuet Eccl.
Aepin. imbe. pec. ſa
Kem. co tra Cer Col.

excluſerit: nullus eſt.

Adoleſcentibus nobis ita contigit. Ioannes Iuellus anteſignanus Caluinianorum Angliæ, Catholicos ad Diui Pauli Lōdinenſium, incredibili iactantia laceſſiuit, inuocatis per hypocriſin & imploratis Patribus, quicunq. intra ſalutis annum ſexcēteſimum claruiſſent. Accipiunt conditionem memorabiles viri, qui tum exulabant Louanij, ſummis licet difficultatibus propter iniquitatem ſuorum temporum circumſepti. Auſim dicere, tanto popularibus noſtris bono fuiſſe illam Iuelli aſtutiam, inſcitiam, improbitatem, impudentiā, quas ij ſcriptores feliciter expanderunt, vt vix aliud quidqnam, memoria mea, prouenerit Anglorum eccleſiæ laboranti fructuoſius. Edictum continuo valuis appenditur, ne qui codices illiuſmodi legerentur, ne ve haberentur, quum tantis clamoribus propemodum extorti prodij ſent, didicere quicunq. negotium attigiſſent, Patres fuiſſe catholicos, id eſt, noſtros.

Neq.

Neq. hoc ſibi ſuiſq. vulnus inflictum Laurentius Humfredus tacuit: qui cum alte Iuellum quoad cætera ſuſtuliſſet, vnam ei notam aſperſit inconſiderantiæ, quòd Patrum calculos recepiſſet: quibuſcum ſibi nihil eſſe commercij, nec fore, ſine vlla circuitione proloquitur. Li. de vi. Iuel.

Pertentauimus etiam familiariter aliquando Tobiam Matthæũ qui nunc in concionibus dominatur, quem propter bonas artes & virtutum ſemina dileximus, vt reſponderet ingenue, poſſetne qui Patres aſſiduus lectitaret, iſtarum eſſe partium quas ille ſuaſerat, retulit, non poſſe, ſi pariter eos legeret, ijſq. crederet. Veriſſimum hoc verbum eſt, neq. aliter aut eum nunc, aut Matthæum Huttenum, qui vir nominatus in paucis verſare Patres dicitur, aut reliquos aduerſarios, qui hoc faciunt, ſentire arbitror.

Hactenus ergo ſecurus in hanc aciem potui deſcendere, bellaturus cum ijs, qui quaſi auribus lu-

pum teneant, æternam cauſæ maculam cogantur inurere, ſiue recuſent Patres, ſiue depoſcant. Nam in altero fugam adornant, in altero ſuffocantur.

VI. SEXTA RATIO.

FIRMAMENTA PATRVM Iac. 5.

SI quibus vnquam cordi curęq. fuit id, quod maximopere noſtris fuit & eſſe debet, *Scrutamini ſcripturas*: Facile principes & palmares in hoc genere ſanctiſſimi Patres extitere. Horum opera ſumptuque, tot gentibus & linguis trāſcripta Biblia & importata ſunt: Horum periculis & cruciatibus, erepta de flammis hoſtilibus & vaſtitate: horum laboribus & vigilijs, omnem in partem enucleata ſtudioſiſſime. die noctuque ſacras litteras imbibere, de ſuggeſtis omnibus ſacras litteras edidere, immenſa volumina ſacris litteris ditauere, fideliſſimis commentarijs ſacras litteras explicuere, cibos & inediam ſacris litteris condiere, occupati denique ſacris in

litte-

litteris ad ſenectutem decrepitam peruenere.

Quòd ſi frequentes ipſi quoque ab Auctoritate Maiorum, ab Eccleſiæ Praxi, à Succeſſione Pontificum, à concilijs Oecumenicis, à Traditionibus Apoſtolicis, à Cruore Martyrum, à Scitis Præſulum, à Viſis euentiſque mirabilibus argumentati ſunt: tamen omnium maxime & libentiſſime Sanctarum Litterarum teſtimonia denſa conglobant, hæc premunt, in his habitant, hinc *armaturæ fortium*, duces robuſtiſſimi, ſarta tecta Ciuitatis Dei contra nefarios impetus quotidie munientes, optimo iure, primas partes honoratiſſimaſque porrigunt. Cant. 4.

Quo magis demiror illam exceptionem aduerſarij ſuperbam & fatuam qui velut aquam in profluente quæritans, ſic in ſcripturis confertiſſimis ſcripturarum penuriam obiectat. Tantiſper ſe Patribus aſſenſurum dicit, dum Sacris Litteris adhæreſcunt. Num loquitur ex animo?

Cura-

Curabo igitur procedant armati atq. ſtipati Chriſto, Propheris, Apoſtolis atq. omni apparatu Biblico, celeberrimi auctores, antiquiſſimi Patres, ſanctiſſimi viri, Dionyſius, Cyprianus, Athanaſius, Baſilius, Nazianzenus, Ambroſius, Hieronymus, Chryſoſtomus, Auguſtinus, Latinusq. Gregorius. Regnet in Anglia fides illa, vtinam regnet, quam hi Patres amiciſſimi ſcripturarum ex ſcripturis extruunt. Quas afferunt, afferemus: quas conferunt, conferemus: quod inferunt, inferemns; placet? exſcrea. dic ſodes. Minime vero, inquis, niſi recte exponant. Quid eſt hoc ipſum, recte? Arbitratu tuo. Nihilne pudet Labyrinthi?

Ergo cum ſperem in Academiis florentiſſimis, conſociatum iri bene multos, qui non pingui Miner ua, ſed acuto iudicio in has controuerſias inſpecturi ſint, & horũ reſponſa nugatoria libraturi, lætus hunc diem campi præſtolabor, vt qui contra ſylueſtres tumulos men diculorum inermium, nobilitatem

tem & robur eccleſiæ Chriſti cogi tem educere.

SEPTIMA RATIO.

VII. HISTORIA

PRISTINAM Eccleſiæ faciem hiſtoria priſca retegit. Huc prouoco. Certe antiquiores hiſtorici, quos etiam vſurpant aduerſarij, fere numerãtur, Euſebius, Damaſus, Hieronymus, Ruffinus, Oroſius, Socrates, Sozomenus, Theodoretus, Caſſiodorus, Gregorius Turonenſis, Vſuardus, Regino, Marianus, Sigibertus, Zonaras, Cedrenus, Nicephorus. Quid narrãt? Noſtrorum laudes, progreſſus, viciſsitudinem, hoſtes. Imo vero, quod obſerues diligenter, illi qui diſsident à nobis odio capitali, Philippus, Pantaleon, Funccius, Magdeburgici, quum ſe ad ſcribendam vel chronologiam Eccleſiæ, vel hiſtoriam appuliſſent, niſi noſtrorum geſta colligerent, ac inimicorum eccleſiæ noſtræ fraudes & ſcelera coaceruaſent, mille quingentos annos argumento vacui prætermitterent.

Generales Hiſtorici.

Hæreticorum cronica & hiſtoriæ.

Cum

Hiſtorici certarum gētium. Cum his conſidera peculiares certarum hiſtoriographos regionum, qui vnius acta cuiuſque populi curioſius operioſiuſque ſcrutati ſunt. Ij quaſi Spartam adepti quam locupletare modis omnibus & perpolire cuperent, qui ne conuiuia quidem lautiora, aut manicatas tunicas, aut pugionum capulos, aut inaurata calcaria, taleſque minutias, ſi nouitatem ſaperent, tacuere: profecto, ſi quid in religione mutatum, aut a primis degeneratum ſeculis inaudiſſent, frequentes memoraſſent ſi non frequentes ſaltē aliqui: ſi non aliqui, vnus aliquis abſque dubio. Nullus omnino, neq. beneuolus nobis, neque maleuolus, nō modo quicquā tale prodidit, ſed nec ſignificauit.

Verbi gratia. Dant nobiſ aduerſarij, nec aliter poſſunt, fuiſſe Romanam Eccleſiam aliquando ſanctam, catholicam, apoſtolicam: tum cum hæc à Diuo Paulo promeruiſſet elogia: *Veſtra fides an-*
Rom. 1. *nunciatur in vniuerſo mundo: Si-*
Rom. 1. *ne intermiſſione memoriā veſtri facio*

Scio quoniam veniens ad vos in abun-
dantia benedictionis Chriſti ve- Rom. 15
niam: Salutant vos omnes Eccleſiæ Rom. 16.
Chriſti: Veſtra enim obdientia in Rom. 16. Act. 28.
omnem locum diuulgata eſt. Tum, 1. pet. 5.
cum ibi Paulus in libera cuſtodia, Hiero. in
diſſeminaret euangelium: Tum, ca. ſcrip. Eccl. &
cum in ea quondam *Babylone colle-* Papias a-
ctam eccleſiam Petrus regeret: Tum pud Euſ.
cum ille Clemens apprime lauda- 2. his. 15.
tus ab apoſtolo ſederet ad ipſa gu- Phil. 4.
bernacula: Tum cum prophani Ire. lib. 3. cap. 3.
Cæſares vt Nero, Domitianus, Inſt. lib. 4
Traianus, Antonius, Romanos ca. 2. n. 3.
Pontifices laniarent. Tum etiam, & in epi. ab Sadol.
vel Caluino teſte, cum Damaſus
Siricius, Anaſtaſius, Innocentius,
clauum tenerent Apoſtolicum.
Hoc enim ſeculo, nihil adhuc, prę-
ſertim Romæ, digreſſos ab euan-
gelica doctrina, liberaliter ille con
cedit.

Quando igitur hanc fidem
tantopere celebratam Roma per-
didit? quando eſſe deſiit, quod
ante fuit? Quo tempore, quo
Pontifice, qua via, qua vi, qui-
bus incrementis, vrbem & orbem

reli-

religio peruaſit aliena? quas voces, quas turbas, quæ lamenta progenuit? Omnes orbe reliquo ſopiti ſunt, dum Roma, Roma inquam, noua ſacramenta, nouum ſacrificium, nouum religionis dogma procuderet? Nullus extitit hiſtoricus, neq. Latinus, neq. Græcus, neq. remotus, neq. citimus, qui rem tantam vel obſcure iaceret in commentarios?

Ergo perſpicuum hoc quidem eſt ſi quæ nos credimus, hiſtoria multa & varia, nuncia vetuſtatis, vita memoriæ, loquitur ac reperit affluenter: quæ iſti obtrudunt, nulla narratio poſt homines natos in Eccleſia valuiſſe cómeminit: & hiſtoricos eſſe meos, & incurſiones aduerſarias eſſe frigidiſsimas, quę nihil mouere poſsint, niſi prius receptum ſit omnes omnium temporū Chriſtianos in ſpiſſam perfidiam atq; in Gehennæ voraginem corruiſſe, donec Lutherus Boram cōſtupraſſet.

Vide Coc. in ann. 523.

OCTAVA RATIO. VIII.

EGo vero, præſtantiſſimi viri cum de multis hęreſibus, quę- PARADOXA.
dam apud me opinioſiſſimorum portenta reputo, quæ mihi veniét expugnanda: meipſum inertiæ vecordiæq. condemnem, ſi cuiuſquã in experiundo facultatem aut vires extimeſcerem. Sit ingenioſus, ſit eloquens, ſit exercitatus, ſit omnium librorum helluo, tamen aridus & balbus appareat neceſſe eſt, cum hæc tam *adynata* ſuſtentabit. Diſputabitur enim, ſi forte nobis annuent, De Deo, De Chriſto, De Homine, De Peccato, De Iuſtitia, De Sacramentis, De Moribus. Videro an auſint aſſeuerare quæ ſentiunt, quæq. rebus addicti neceſſarijs diuulgant in ſcriptiunculis. Faxo, norint iſta ſuorum axiomata. De Deo.

* Deus eſt auctor & cauſa peccati volens, ſuggerens, efficiens, iubens, operans, & in hoc impiorum ſcelerata conſilia gubernans. Proprium Dei opus fuit, vt vocatio

Gal. Inſt. lib. 1 cap. 18. lib 2. cap. 4. li. 3. c. 23. & 24. Pet. Mar. I 1. Sam.

Melanct. ann. in c Rom. 8. vvitrem. 1524.

Sic docet Lut. in aſſer. 36. & in reſp. aſſer. 36 & li. de ſer. arbit.

Præf. in ann. Philippi.

In Apol. Ecc. An.

Vide ench. p̃. an. 1543.

Pauli; ſi cadulterium Dauidis, Iudæq. proditoris impietas †. Monſtrum hoc cuius Philippum aliquã do puduit, Lutherus tamen à quo Philippus hauſerat, quaſi oraculũ cæleſte miris extollit laudibus, & alumnum ſuum eo nomine tantũ non exæquat Apoſtolo Paulo. Percontabor etiam quid animi, Luthero fuerit, quem Angli Caluiniani *virum diuinitus datum ad orbem illuminandum* pronunciant, cum hũc verſum demeret ſupplicationibus eccleſiæ, *Sãcta Trinitas, vnus Deus, miſerere nobis*.

De Chriſto.

Inſt. lib. 1 c. 13. nu. 23. 24.

Bez. in Heshu.

Beza contra Schmide. lib. de vnit. hypoſta. dua. in Chri. na.

Cal. ĩ Io.

Mox ad perſonam Chriſti progrediar. Quæram iſta ſibi quid velint. Chriſtus Dei filius, Deus de Deo, Caluino, * Deus ex ſeſe: Bezæ, non eſt genitus de Patris eſſentia. Item. Duæ conſtituantur in Chriſto vniones hypoſtaticæ, altera Animæ cum carne, Diuinitatis cum Humanitate altera. Locus apud Ioannem, *Ego & Pater vnum ſumus*, Nõ oſtendit Chriſtũ Deum homoouſion Deo Patri. Sed & *anima mea*, inquit Lutherus, *odit hoc*

ver-

verbum homoouſiom. † Pergite.* Chriſtus ab infantia non fuit gratia conſummatus, ſed animi dotibus velut cæteri homines adoleuit, vſu factus quotidie ſapientior, ita vt puerulus ignorantia laborarit. † Quod perinde eſt ac ſi dicerent originis labe & vitio ſordidatum. Sed cognoſcite diriora. * Chriſtus cū orans in horto, ſudoribus aquæ manaret & ſanguinis, ſenſu damnationis æternæ cohorruit, vocem edidit ſine ratione, ſine ſpiritu, vocem doloris impetu repentinam, quam, vt non ſatis meditatam, celeriter caſtigauit. † Eſtne aliquid amplius? Attendite. * Chriſtus cū actus in crucem exclamaret, *Deus meus, Deus meus, vt quid dereliquiſti me*, Accenſus eſt flammis inferni, deſperationis vocem emiſit, non aliter affectus quam ſi pereundum ei foret internecione ſempiterna. † His etiam ſi quid poſſunt, addant. Chriſtus, inquiunt, deſcendit ad inferos, id eſt, * mortuus Gehennam guſtauit, nihilominus quàm Animæ damnatorum, niſi quod ſi-

Cōt. Latom. Bucce in Lu. 2. Cal. in har. eu. Luc. Loſ. Hē. Mel. in Euando 1. poſt Epi. Marlo in Matt. 26. Cal. in Harm Euang. Brent. in Luc. p. 2. hom. 65. & in Catechiſm. an. 1551. & in Ioa. hom. 54. Cal in ha eu. In eā. ſent. Loſ. in Matth. 26. Schmidel. cō ci. de paſſio. & cæ. domi. Aepinus. comm. in pſal. 16.

Cal. Inſt. li. 2. c. 16 bi reſtituendus erat. Quãdoquidẽ enim morte corporea nihil nobis profuiſſet, Anima quoque luctari cum morte debuit æterna, atque hoc modo noſtrum ſcelus ſupplicium q. dependere, † Ac ne quis forte ſuſpicetur iſtud Caluino per incuriam obrepſiſſe, idem Caluinus omnes vos, *ſi qui doctrinam iſtam ſolatij plenam exagitaſtis, perditos* appellat *nebulones*. Tempora, tempora cuiuſmodi monſtrũ aluiſtis? Cruor ille delicatus & regius qui de innocentis Agni corpore lacerato fiſſoque ſcaturijt cuius cruoris vna quæuis guttula, propter dignitatem Hoſtiæ, mille mundos redimere potuiſſet, nihil humano generi profecit, niſi *mediator Dei & hominum homo Chriſti Ieſus mortem* quoque *ſecundam* mortem animæ, mortem gratiæ, peccati ſolius & exitiabilis blaſphemiæ ſociam pertuliſſet? Præ hac inſania modeſtus videbitur Bucerus, quãquam eſt impudens, qui infernum in symbolo, ſepulcrum accipit, per epexegeſim valde præ-

Bren. in catec. in 1551.

In lib. 2. cap. 16. nu. 12.

1. Tim. 2

Apoc. 2.

Bucer in Matt. ca. 27.

po-

poſteram, ac potius tautologiam ineptam atque ſtolidam. Anglicani ſectarij, pars Caluino, Idolo ſuo, pars Bucero, magno magiſtro ſolent accedere: pars etiam ſubmurmurant in hunc articulum, ne quid faceſſat vltra moleſtiæ, quemadmodum ſine tumultu penitus eximatur de ſymbolo. Id vero etiam fuiſſe tentatum in conuenticulo quodam Londinenſi, memini narrare mihi qui inter fuit Richardum Chenium, miſerrimũ ſenem, male mulctatum à latronibus foris, neque tamen ingreſſum in paternam domum. Hactenus de Chriſto.

De homine quid? * Imago Dei penitus in homine deleta eſt, nulla boni ſcintilla ſuperſtite tota natura quo ad omnes Animæ partes ita funditus euerſa, vt ne renatus quidem & ſanctus quicquam ſit aliud intrinſecus, niſi mera corruptio atque contagio. † Quorſum iſta? Vt qui ſola fide gloriam rapturi ſunt, in omnium tur-

De Homine.

Illyri in vari. s lib. de or. pe. Cal. Inſt. lib. 2. c. 3. Sarcer. de conſuet Eccl. Aepin. imbe. pec. ſã Kem. cc tra Cer Col.

pitudinum cœno volutari, naturam accuſent, virtutem deſperent, præcepta deonerent.

De pecca to. Illyri. in vari. li. de pec orig. Vide Heſhus. ī ep. ad Illyri. Huc Illyricus, Magdeburgenſiū primipilus, illud ſuum adiecit immane placitum de originis peccato, quod eſſe vult, intimam ſubſtantiam Animarum: quippe quas, poſt Adami lapſum, diabolus ipſe procreet, & in ſeſe transformet. Hoc

An pecca tū ſit ſub ſtantia. Ca. ī Antid. Cōc. Trid. Idem docuerat VViclef. apud V-uald. l. 2. de Sacra. c. 154. quoq. tritum eſt in hac fece, omnia peccata eſſe paria: ſed ita (ne Stoici reuiuiſcant) ſi Deo iudice ponderentur. Ac ſi Deus, æquiſſimus iudex, oneri noſtro cumulum potius quàm leuamentum faceret, & id quod non eſt in re, quum ſit ipſe iuſtiſſimus, exaggeraret. Hac trutina, non leuius in Deum ſeueriſſime iudicantem deliquerit ille caupo qui gallum gallinaceum, quando non eſt opus, occiderit, quàm infamis ille ſicarius, qui plenus Beza, Gallum Heroa Guiſium, admirabili virtute principem, diſploſa fiſtula clanculum interemit. quo facinore nihil vidit orbis noſter ætate noſtra funeſtius, nihil luctuoſius.

Sed

Sed fortaſſe, qui tam ſunt in pec cati conditione tetrici, magnifice philoſophantur de diuina gratia, quæ huic malo ſuccurrere ac mede ri poſſit. Præclaras vero iſti partes aſſignant gratiæ, quam neq. infuſam cordibus noſtris, neq. ad reſiſtendum ſceleribus validam eſſe latrant, ſed extra nos in ſolo Dei fauore collocant: qui fauor non emẽdet impios, nec purget, nec illuminet, nec ditet, ſed veterem illam ſentinam adhuc manentem atq. fætentem, ne deformis & odioſa putetur, Deo conniuente, diſſimulet. Quo ſuo plaſmate tantopere delectãtur, vt ne Chriſtus quidem aliter apud illos gratia plen⁹ & veritate dicatur quam quòd ei Deus Pater mirandũ in modum fauerit.

De gratia

Luth. in reſp. contra Louã.

Bucer in Ioa. 1.

VVel. in nata. Chriſti.

Brent. ho 12. in Io.

Cent. l. 1. cap. 4.

Quæ res ergo iuſtitia eſt? * Relatio. Non enim ex theologicis concinnata virtutibus fide, ſpe, charitate, quæ Animam ſuo nitore con ueſtiant, ſed tantum occultatio delicti, quam qui ſola fide prehenderit, ille tam de ſalute certus eſt, ac ſi iampridem interminato cæli gau

De iuſtitia.

dio frueretur. †

Age ſomniet hoc, ſed vnde con-
Matt. 12. ſtare poterit de futura perſeueran-
tia, qua qui caruit, exiuit infeli-
Luc. 11. ciſſimus, licet ad tempus pure
Inſt. lib. 3. pieque iuſtitiam coluiſſet? Imo ve-
cap. 2. ro hæc tua fides, Caluinus ait, niſi tuam tibi perſeuerantiam firme prænunciet, vt allucinari nequeas, tamquam inanis & languida ſperneretur. Agnoſco diſcipulum Lu-
Lib. de theri. Chriſtianus, inquit ille, etiã
cap. Ba. volens non poteſt ſalutem perdere, niſi nolit credere.

De Sacramentis. Ad Sacramenta feſtino. Nullũ, nullum, non duo, non vnum, ô ſancte Chriſte, reliquerunt. Ipſorum quippe panis, venenum eſt. Baptiſmus, etſi adhuc verus eſt, tamen ipſorum iudicio nihil eſt vnda ſalutaris, non eſt canalis gratiæ, non deriuat in nos Chriſti merita, ſed ſignificatio dũtaxat ſalutis eſt.
Cal. inſt. l. 4 c. 15. Itaq. nihilo pluris Baptiſmũ Chri-
Cent. 1. l. ſti quoad naturam rei, quam Ioan-
cap. 10 nis fecere cærimoniam. Si habeas, recte: ſi careas, nihil damni: crede, ſaluus es antequam abluare.

Quid

Quid ergo paruuli, qui niſi iuuentur virtute Sacramenti, ſua fide miſelli nihil aſſequuntur? Potius quã Sacramento Baptiſmatis quicquã tribuamus, inquiunt Magdeburgici, demus ineſſe fidem ipſis infantulis, qua ſeruentur, cuius fidei pulſus quoſdam abditos intelligãt ipſi, qui viuant necne nondum intelligunt. Durum. Si hoc adeo durum eſt, Lutheri pharmacum auditote. Præſtat, inquit, omittere, quandoquidem niſi credat infans, ne quicquam lauatur. Hæc illi quidem ancipites animo, quidnam enuncient categorice. Ergo Baltaſar Pacimontanus, diribitor interueniat: qui parens Anabaptiſtarum, cum paruulis motum fidei non poſſet affingere, Lutheri cautiunculam approbauit, & pædobaptiſmum eijciens e templis, neminem niſi adultum fonte ſacro decreuit abluere. Ad reliqua Sacramenta quod attinet, quamuis illa beſtia multiceps horrendas eiectet contumelias, tamen quia quotidianæ iam ſunt, & callũ auribus

Lut. li de cap. Bab.

Cent. 1. & 5. cap. 4.

Luth. aduerſus Cochl. Item epi. ad Melanct. to. 1. & 1 ep. ad vval.

Anabapt.

Apoc. 13

obduxerunt, hic prætereo.

De moribus. Reſtant hæreticorum de vita & moribus fruſta nocentiſſima, quæ Lutherus euomuit in chartas, vt ex vnius pectoris impuro gurguſtio peſtem lectoribus inhalaret. Audite patienter, & erubeſcite, & mihi date veniam recitanti. * Si nolit vxor, aut non poſſit, veniat ancilla. Siquidem res vxoria tam eſt cuiq. neceſſaria, quam eſca, potus, ſomnus.

* Ser. de Matri. Li. de vo. con. & a ſe. ar. 16.

Matrimonium eſt virginitate multo præſtantius. Eam Christus, eam Paulus diſſuaſerunt hominib⁹ Chriſtianis. † Sed hæc fortaſſe propria Lutheri ſunt. Non ſunt. Etiam nuper a meo Charco, ſed miſere timideque, defendũtur. Vultis ne plura? Quid ni? * Quãta ſceleratiores, inquit, tanto vicinior gratiæ. Omnes actiones bonæ peccata ſunt, Deo iudice, mortifera: Deo propitio, leuiuſcula. Nemo malum ſuapte voluntate cogitat. Decalogus nihil ad Chriſtianos. Opera noſtra Deus nequaquam curat. Soli recte participant cœna dominica, qui triſtes, afflictas, perturbatas, confuſas,

Li. de vo. Eua. Li. de vo. mo. Charc. l. in Cenſorem ſuũ. Lut. ſermo. de pi Pet. Aſſer. 32. Li. de ſer. arbi. Ser. de ...yſe ... de ... Ba.

ſas, erraticas, apportant conſcientias. Confitenda crimina ſunt, ſed cuilibet, qui ſi te vel ioco abſoluerit, modo credideris, abſolutus es. Legere preces horarias non eſt ſacerdotum, ſed Laicorum. Chriſtiani liberi ſunt à ſtatutis hominum. Satis ſuperq. lacunam iſtam commoſſe videor. Iam finio. Nec vero putetis iniquiorem eſſe me, qui Lutheranos & Zuinglianos promiſcue coarguerim. Nam iſti memores à quo proſeminati ſint, inter ſe fratres & amici volunt eſſe, adeoq. grauem interpretantur iniuriam, cum in vlla re præter vnam, diſcriminantur. Apolo. Eccl. Angl.

Equidem non ſum tanti, vt vel mediocrem locum mihi ſumam in ſelectis theologis, qui hodie bellū hæreſibus indixere: ſed hoc ſcio, quantuluſcunque ſum, periclitari me non poſſe, dum Chriſti gratia fultus, aduerſum talia commentatam inuiſa, tam inſulſa, tam bruta, cælo terraq. iuuantibus, præliabor.

IX. NONA RATIO.

Sophiſmata. SCITVM eſt inter cæcos luſcum regnare poſſe. Apud rudes valet ſæpe fucata diſputatio, quam ſchola philoſophorum exſibilat. Multa peccat aduerſarius in hoc genere: ſed quatuor fallacijs plerumque conſuitur, quas in Academia malim, quam in triuio retexere.

Schiamachia. Primum vitium, *Schiamachia* eſt, quæ auras & vmbras magno conatu diuerberat. Hoc pacto. Contra cœlibes iuratos & votos in caſtimoniam, quod nuptię bonę ſint,
1. Cor. 7 virginitas melior: aſſerũtur ſcripturæ loquentes honorifice de coniugio. Quem feriunt? Contra meritum hominis Chriſtiani, tinctũ Chriſti ſanguine, alioqui nullum, promuntur teſtimonia, quibus iubemur, nec naturæ, nec legi, ſed ſanguini Chriſti fidere. Quem refellunt? In eos qui colunt cœlites, vt famulos Chriſti maxime gratioſos, citantur integræ pagellæ quæ vetant colere multos Deos, Vbinã

ſunt,

ſunt? Huiuſmodi argumentis, quæ apud hçreticos infinita reperio, nobis eſſe detrimento non poterunt, vobis eſſe faſtidio poterunt.

Aliud vitium *Logomachia* eſt, quæ ſenſa deſerens, loquaciter cum verbo litigat. *Inuenias mihi miſſam*, inquiunt, *aut purgatorium in ſcripturis*. Quid ergo? Trinitas, Homouſius, Perſona, nuſquam ſunt in Biblijs, quia voces iſtę non ſunt? Affine eſt huic peccatū, litterarum aucupium, quum neglecta conſuetudine & mente loquentiū, quæ vita vocabuli eſt, aduerſus elementa cõtenditur. Nempe ſic aiūt: *Presbyter, nihil eſt niſi ſenior. Sacramentum, quoduis myſterium.* Cæterum acute Sanctus Thomas, vt omnia, In vocibus, inquit, vidēdum, non tam ex quo, quàm ad quid, ſumantur. — Logomachia.

Tertium, *Homonymia* eſt, longe lateque patens. Vt: *Quorſum ordo ſacerdotum, cum Iannes omnes nos vocauerit ſacerdotes?* Etiam hoc addidit *Regnabimus ſuper terrā*. Quorſum ergo Reges? Item: *Prophetas* — Homonymia. Apoc. 5

cele

celebrat ieiunium ſpiritale, hoc eſt, ab inueteratis criminibus abſtinentiam. Valeat ergo ciborum delectus & dierum præſcriptio. Siccine? igitur inſanierunt Moyſes, Dauid, Helias, Baptiſtes, Apoſtoli, qui biduo, triduo, vel hebdomadis inediam terminarunt, quæ quidem, vt à crimine, debebat eſſe perpetua. Hoc quale ſit iam vidiſtis. Propero.

Iſai. 58.

Quartum his adijcitur, Circulatio: In hunc modum: Da mihi notas, inquam, Eccleſiæ. *Verbum Dei & puriſſima Sacramẽta.* Hæccine ſunt apud vos? *Quis dubitet?* Ego vero pernego. *Conſule verbum Dei.* Iam conſului, minusq. vobis, quam ante fauco. *Ah, tamen planum eſt.* Proba mihi. *Quia nos ne latum quidem vnguem diſcedimus à verbo Dei.* Vbi eſt acumen tuum? ſemperne capies pro argumento, illud ipſum quod ponitur in quæſtione? Quoties hoc iam inculco? Non tu euigilas? Num faces admouendæ ſunt? Dico, à te perperam exponi verbum Dei: teſtes habeo quindecim ætates: ſta ſententiæ, non meæ, non

Circulatio.

tiæ, ſed harum omnium. *Stabo ſententiæ verbi Dei: ſpiritus vbi vult, ſpirat.* Eccum quos gyros, quas rotas fabricat? Hic nugator, tot verborum atq. ſophiſmatum architectus, neſcio cui formidoloſus eſſe queat, moleſtus erit fortaſſe. Moleſtiam veſtra prudentia ſubleuabit; formidinem res eripuit.

Ioa. 3.

DECIMA RATIO. X.

HAEC *erit vobis directa via ita vt ſtulti nō errent per eam.* Quis enim, quamuis hebes in plebecula, dummodo ſalutis cupidus parumper attenderit, ſemitam eccleſiæ tam egregie complanatam, non videat, non teneat, vepres & cautes & auia deteſtatus? Erunt hæc etiam rudibus explorata, ſicut Iſaias vaticinatus eſt, vobis igitur, ſi voletis, exploratiſſima.

OMNE GENVS Teſtiū. Iſai. 35.

Theatrum vniuerſitatis rerum ponamus ob oculos: quicquid eſt vſpiam peragremus: omnia nobis ad argumentum ſuppeditant. Eamus in cœlum: Roſas & lilia contemplemur: & purpuratos nempe

Cælite Aug. ſ. 17. de

mar-

martyrio, candidatos Innocentia. Romanos, inquam, Pontifices tres & triginta continenter occiſos: Paſtores terris omnibus, qui ſuum pro Chriſti nomine ſanguinem oppignerarunt: Greges fidelium, qui Paſtorum veſtigijs inſtitere: Sanctos omnes cælites, qui turbæ hominum, puritate & ſanctimonia præluxere. Noſtros hinc emigraſſe reperias. noſter fuit, vt paucula delibemus, ille martyrij ſitiētiſſim us Ignatius, qui in rebus eccleſiæ neminem, ne regem quidem, æquaúit epiſcopo, qui traditiones quaſdam Apoſtolicas, quarum teſtis ipſe fuerat, ne dilaberentur, ſcripto mandauit. Noſter Anachorita Teleſphorus, qui ieiunium Quadrageſimæ ſancitum ab Apoſtolis obſeruari ſeuerius iuſſit. Noſter Irenæus, qui à ſucceſſione cathedraq. Romana fidem Apoſtolicam declarauit. Noſter Victor Pontifex qui Aſiam edicto coercuit vniuerſam: quod cũ aliquibus, atque etiam huic Irenæo viro ſacratiſſimo videretur aſperius, nemo tamen attenuauit

Dam. in vi. Pont. Rom.

Hier. in cat. ſcrip. In epi. ad Smyr.

Euſ. l. 5. c. 30.

Dam. in vit. Teleſp.

1. con. 3. ſtat.

l. 4. hi.

nuauit

nuauit vt exoptatam poteſtatem. Noſter Polycarpus, qui ſuper quaſtione paſchatis Romam adijt, cuius ambuſtas reliquias, Smyrna collegit, anniuerſario die rituq. legitimo, ſuum epiſcopum venerata. Noſtri Cornelius & Cyprianus, aureum par martyrum, ambo magni præſules, ſed maior ille, qui Romanus Africanum errorem reſciderat, hic nobilitatus obſeruantia, qua maiorem eſt proſequutus amiciſſimum ſui. Noſter Sixtus, cui ad aram ſolennibus ſacris operanti, miniſtrarunt e clero ſeptem viri. Noſter Laurentius huius archidiaconus, quem aduerſarij de ſuis faſtis eijciunt, quem ante mille ducentos annos vir Conſularis Prudentius ſic orauit.

Euſ. 4. hi. 14. Suidas.

Euſ. 7 hi. 2.

Quæ ſit poteſtas credita,
Et muneris quantum datum,
Probant Quiritum gaudia,
Quibus rogatus annuis.
Hos inter, ò Chriſti decus,
Audi & Poeta ruſticum,
Cordis fatentem crimina

Prud. in hym. de S. Laur. Vi. Aug. ſer. 1. S. Lau. Amb. l. 1 off. c. 18. Leo ſer. in die S. Laur.

Et

Et facta prodentem ſua.
Audi benignus ſupplicem
Chriſti reum Prudentium.

Noſtræ virgines illæ perbeatæ, Cęcilia, Agatha, Anaſtaſia, Barbara, Agnes, Lucia, Dorothea, Catherina, quæ decretam pudicitiam aduerſus & hominum & dæmonum tyrannidem firmauerunt. Noſtra Helena quam Dominicæ crucis inuentio celebrauit. Noſtra Monica, quæ moriens orari & ſacrificari pro ſe mortua ad altare Chriſti, religioſiſſime flagitauit. Noſtra Paula, quæ ex vrbano palatio & opimis prædiis in ſpeluncam Bethleemiticam tantis itineribus peregrina cucurrit, vt ad Chriſti vagientis cunabula deliteſceret. Noſtri Paulus, Hilarion, Antonius, ſeniculi ſolitarii. Noſter Satyrus, Ambroſij germanus frater, qui tremendam illam hoſtiam circum ſe geſtás in orario, naufragus inſilijt in oceanum, & fide pleniſſimus enatauit. Noſtri Nicolaus & Martinus epiſcopi, exerciti vigilijs, paludati cilicijs, ieiunio paſti. Noſter Benedictus tot

Metaph. Amb. ſer. 90. to. 3. & lib. 1. de Virg. Vdo. Tre. in marty. Euſ. 8. hi. 17. Ruff. l. 1. cap. 8. Et Aug. lib. 9. con capit. 7. & ſq. ad 13. Hier. in epiſ. Pau. Hieron. Athanaſ. Ambr. in ora. fu. de Satyro. Ioa. Diac. ...cu. ſulp.

monachorum pater. Chiliadas iſtas decennio non exequerer. Sed nec illos repeto quos in Eccleſiæ doctoribus ante poſueram. Memor ſum breuitatis meæ. Petat iſta qui volet non ſolum ex abundanti veterum hiſtoria, ſed multo etiam magis ex grauiſſimis auctoribus, qui pene ſinguli Sanctos ſingulos memoriæ reliquerunt. Renunciet mihi de Chriſtianis illis antiquiſſimis & beatiſſimis, quid autumet, vtrius doctrinæ fuerint, Catholicæ an Lutheranæ. Teſtor Dei ſolium, & illud tribunal ad quod ſtabo rationẽ rationũ harũ & Dicti Facti redditurus, aut nullum cœlum eſſe, aut noſtrorum eſſe: illud execramur, hoc defigimus.

Metaph. Grc. l. 2. dial.

Vi. 12. 10. Surii.

Nunc econtrario, ſi libet, inſpiciamus in Tartara. Cremantur incẽdio ſempiterno: qui? Iudæi, quã eccleſiam auerſati? noſtram. qui? Ethnici, quam Eccleſiam crudeliſſime perſequuti? noſtrã. qui? Turci, quæ templa demoliti? noſtra. qui? Hæretici, cuius eccleſiæ perduelles? noſtræ. Quæ enim eccleſia

Damnati

præ-

matth.16 præter noſtram, omnibus inferorũ portis ſe oppoſuit?

Iudæi. Euſ. 4. hiſt. 5. Hier. in epit. Pau. Et in ep. ad Marc. & paſſim in epiſt.

Cum, pulſis Hebræis, Chriſtiani ſuccreſcerẽt Hieroſolymis, Deũ immortalem, qui concurſus homi num ad loca ſacra fuit, quę vrbis religio, quæ ſepulchri, quę pręſepii, quæ crucis, quę monumentorum omnium, quibus velut exuuiis mariti eccleſia ſponſa delectatur? Hinc manauit in nos Iudęorum odium, ferum & implacabile. Queruntur, etiam nunc, maiores noſtros maioribus ſuis exitio fuiſſe. A Simone Mago & Lutheranis nullum ictum acceperunt.

hnici. Leo ſer. de s. Lau.

In Ethnicis violentiſſimi fuere, qui toto Imperio, trecentis annis, per interualla temporũ, aerumnoſiſſima Chriſtianis ſupplicia machi nati ſunt. Quibus? Patribus & filijs noſtræ fidei. Cognoſcite vocẽ tyranni qui Sanctum Laurentium torruit in craticula.

Hunc eſſe veſtris Orgijs
Moremq. & artẽ proditum eſt:
Hanc diſciplinam fœderis,

Li.

144

Libent vt auro antiſtites.
Argenteis ſcyphis ferunt,
Fumare ſacrum ſanguinem,
Auroque, nocturnis ſacris,
Adſtare fixos cæreos,
Tunc cura ſumma eſt fratribus,
(Vt ſermo teſtatur loquax)
Offerre, fundis venditis,
Seſtertiorum millia.
Addicta auorum prędia
Fędis ſub auctionibus
Succeſſor exhæres gemit,
Sanctis, egens, parentibus.
Hæc occuluntur abditis
Eccleſiarum in angulis:
Et ſumma pietas creditur
Nudare dulces liberos.
Deprome theſauros: malis
Suadendo quos pręſtigijs
Exaggeratos obtines,
Nigrante quos claudis ſpecu.
Hos poſcit vſus publicus,
Hoc fiſcus, hoc ærarium,
Vt dedita ſtipendiis
Ducem iuuet pecunia.
Sic dogma veſtrum eſt, audio,
Suum quibuſq. reddito,
En Cæſar agnoſcit ſuum

Prud. in hym. de S. Laur.

Nu-

Numiſma, numis inditum
Quod Cæſaris ſcis, Cæſari
Da nempe iuſtum poſtulo.
Ni fallor haud vllam tuus
Signat Deus pecuniam.
Nec cum veniret, aureos
Secum philippos detulit,
Præcepta ſed verbis dedit
Inanis à marſupio.
Implete dictorum fidem
Quæ uos per orbem venditis
Numos libentes reddite,
Eſtote verbis diuites.

Quis videtur? In quos furit; Cuius eccleſiæ ſacra, lychnos, ritus, ornamenta conuellit? Cui patellas aureas, & argenteos calices, & ſumptuoſa donaria, & opulentam gazam inuidet? Profecto lutherizat. Quod enim aliud velum ſuo latro-
en, 10. cinio noſtri Nemrodes obtenderēt, cum depecularentur eccleſias, & Chriſti patrimonium diſſiparent? Contra vero magnus ille Conſtantinus, *Chriſtomaſtigon* terror, quam eccleſiam tranquillauit? Illam, cui Pontifex Syluester præfuit, quem

in

in Soracte latitantem accerſijt, vt eius opera, noſtro baptiſmate tingeretur. Qubus auſpiciis victor? ſigno crucis. Qua matre glorioſus? Helena. Qu.bus ſe Patribus adiunxit? Nicenis. Cuiuſmodi? vt Silueſtro, vt Marco, vt Iulio, vt Athanaſio, vt Nicolao. Cuius ſe precibus commendauit? Antonij. Quam ſellam poſtulauit in ſynodo? vltimam. O quanto regalior hac ſede, quam qui reges titulum non debitum ambierunt? Singula narrare longũ eſt. Sed ex his duobus, altero nobis infeſtiſſimo, altero nobis amiciſſimo, licebit ſingula conijcere, quæ ſunt horũ ſimillima. Etenim, vt noſtrorum illa fuit epitaſis turbulenta, ſic noſtrorum hæc euaſit diuina cataſtrophe.

Dan. in Syl. Zonaras.

Euſ. li. 2. de vi. Cōſt. c. 7. 8 9 Sozom libro 1. capit. 9.

Turcica videamus. Mahometes & Sergius monachus apoſtata, in profundo barathro iacent vlulantes, & ſuis & poſterorum ſceleribus onuſti. Hæc portentoſa & efferata bellua, Saraceni, Turci, niſi à noſtris ordinibus militiæ ſacræ, niſi à noſtris Principibus & populis acci-

Turci. Zonaras. Vide Volat. Iouium Aemil. libro 8. Blond. li. 9. de

ſa fuiſſet ac repreſſa, per Lutherum quidem (cui gratias hoc nomine Solymanus Turcus litteris egiſſe dicitur) & per Lutheranos regulos (quibus Turcorum progeſſio lætabilis exiſtimatur) hæc inquam *Erinnys* furioſa & exitioſa mortalibus, totam iam depopularetur & vaſtaret Europam, neq. indiligentius altaria & ſigna crucis, quam ipſe Caluinus euerteret. Ergo noſtri hoſtes illi ſunt proprij, vtpote noſtrorum induſtria, à Chriſtianorũ iugulis repulſi.

Hæretici Deſpectemus in Hæreticos, feces, & folles, & alimenta Gehennę. Primus occurtit Simon Magus: Quid ille? Eripiebat homini liberã voluntatem: ſolam fidem percrepabat. Mox Nouatianus: Quis? Antipapa Cornelio pontifici Romano, Hoſtis Sacramentorum Pænitentiæ & Chriſmatis. Deinde Manes perſa: Hic docebat, baptiſmum ſalutem non conferre. Poſt, Aerius Arrianus: preces damnabat pro mortuis, confundebat epiſcopis ſacerdotes, cognominatus *Atheo*non

Cle. lib. 1. recogn. Iren. l. 1. c. 1. Cyp. epi. ad Iubai. & lib. 4. epi. 2. Theodore. de fa. hęret. [...]ig. her. 5. Epiph. hęret. 75. Socr. l. 2. c. 35.

non minus quàm Lucianus. Sequitur Vigilantius, qui Sanctos orari non ferebat: ac Iouinianus, qui virginitatem & nuptias æquiparabat: deniq. colluuies vniuerſa, Macedonius, Pelagius, Neſtorius, Eutiches, Monothelitæ, Iconomachi cæteri, quibus Lutherum & Caluinum poſteritas aggregabit. Quid iſti? Omnes mali corui, eodē ouo geniti, ab Eccleſiæ noſtræ præſulibus deſciuerūt, ab illis euicti & ex inaniti ſunt. Ab. 8.

Deſeramus Auernum, reddatur terris. Quocunq. me oculis & cogitatione conuertero, ſiue Patriarchas intueor & ſedes Apoſtolicas: ſiue Antiſtites cæterarum gētium: ſiue laudatos Principes, Reges, Cæſares: ſiue Chriſtianorum cuiuſq. nationis initia: ſiue vllum iudicium vetuſtatis, aut lumen rationis, aut honeſtatis decus: noſtrę fidei ſeruiūt & ſuffragātur omnia. Terræ.

Teſtis ſucceſſio, *in qua ſemper Ecclesia*, (vt cum Auguſtino loquar) *Apoſtolicæ cathedræ viguit principatus*. Teſtes illæ reliquæ Sedes Apoſtoli- Sedes Apoſtolicæ. Epiſt. vid. de p

cunq. vel opera vel fragmenta ſuperſunt eorum qui diſiunctiſſimis terris Euangelium ſeuerunt,omnia nobis vnam fidem ex hibent,quam hodie Catholici profitemur.Chriſte quid cauſę tibi afferam,quo minus me de tuis extermines,ſi tot luminib⁹ Eccleſiæ tenebricoſos homulos,paucos,indoctos,diſlectos, improbos antetulero?

Teſtes item Principes,Reges,Cęſares,horumq. Reſpublicæ,quorũ & ipſorum pietas,& ditionum populi,& pacis belliq. diſciplìna, ſe penitus in hac noſtra doctrina catholica fundauerunt.Hic ego quos ab oriente Theodoſios,quos ab occidente Carolos, quos Edouardos ex Anglia,Ludouicos e Gallia,Hermingildos ex Hiſpania, Enricos e Saxonia, VVenceslaos e Boemia, Leopoldos ex Auſtria, Stephanos ex Hungaria, Ioſaphatos ex India, quos orbe toto dynaſtas atq.toparchas paſſim arceſſere: qui exemplo,qui armis, qui legibus, qui ſolicitudine,qui ſumptu,noſtram eccleſiam nutrierunt? Sic enim præ-

Principes

Vide 11. tom. Surii.

cinuit Iſaias: *Erunt Reges nutricij*
Iſa. 48. *tui, & Reginæ nutrices tuæ.* Audi Elizabeta, Regina potentiſſima: tibi tantus Propheta canit, te tuas partes edocet. Narro tibi: Caluinum & hos Principes vnum cęlum capere non poteſt. His ergo te Principibus adiunge, dignam maioribus, dignam ingenio, dignam litteris, dignam laudibus, dignam fortuna tua. Solum hoc de te molior ego, & moliar, quicquid me fiet, cui tamquam hoſti capitis tui, toties iam iſti patibulum ominantur. Salue bona crux. Veniet, Elizabetha, dies ille, ille dies, qui tibi liquido cõmonſtrabit, vtri te dilexerint, Societas IESV, an Lutheri progenies. Pergo.

Nationes ad Chriſtum traductæ. Teſtes iam omnes oræ plagæq. mundi quibus Euãgelica tuba poſt Chriſtum natum inſonuit Parumne hoc fuit, Idolis ora claudere, Dei regnum gentibus importare?
1. Cor. 1 Chriſtũ Lutherus, Catholici Chriſtum loquimur. Num diuiſus eſt Chriſtus? minime. Aut nos, aut ille falſum Chriſtũ loquimur. Quid

er-

ergo? Dicam. Chriſtus ille ſit, & illorũ ſit, quo Dagon inuecto ceruices fregerit. Noſter Chriſtus opera noſtrorũ vti voluit cũ Ioues, Mercurios, Dianas, Phœbades & illã noctẽ ſeculorũ atrã, Erebũq. triſtem, e tot populorum cordibus relegaret. Non eſt otium longinqua perquirere: Finitima tantum atq. domeſtica ſpeculemur. Hiberni ex Patritio, Scoti ex Palladio, Angli ex Auguſtino, Romæ ſacratis, Roma miſſis, Romam venerantibus, fidem aut nullam, ant cerce noſtram, id eſt, catholicam inſuxerunt. Res aperta. Curro. 1. Reg. 5

Teſtes Academię; teſtes legũ tabulæ, teſtes vernaculi mores hominum, teſtes electio Cæſarum & inauguratio, teſtes regũ ritus & inunctio, teſtes equitum ordines ipſęq. chlamydes, teſtes feneſtræ, teſtes numi, teſtes vrbanę portę domuſq. ciuicæ, teſtes auorum fructus & vita, teſtes res omnes & reculæ, nullam in orbe religionem niſi noſtrã imis vnquam radicibus inſediſſe. Cumulus teſtium

Quæ mihi cum ſuppeterent, & certe ſic afficerent meditantem, vt his hominibus nuncium remittere Chriſtianis, & conſociari cum perditiſſimis quibuſque, videretur inſolentis inſaniæ; non diffiteor, animatus ſum & incẽſus ad cõflictũ, in quo niſi Sancti de cœlo deturbẽtur, & ſuperbus Lucifer cœlum recuperet, cadere nunquam potero. Quo mihi ſit æquior Charcus, qui me tam immaniter concerpit, ſi hanc animulam peccatricem quã tanto Chriſtus emit, viæ tutæ, viæ certæ, viæ regiæ, malui credere, quã Caluini ſcopulis dumetis ue ſuſpẽdere.

CONCLVSIO.

HABETIS à me, florentes Academici, hoc munuſculum, contextum operis in itinere ſubciſiuis. Animus fuit & purgare me vobis de arrogantia, & ſatisfacere de fiducia, & interim dum ab aduerſariis vna mecum ad ſcholas inuitemini, quædam apponere deguſtanda. Si æquum, ſi tutum, ſi honeſtum ducitis, haberi Lutherũ,

aut Caluinum, Canonem Scriptura, Mentem Sancti Spiritus, Normam Eccleſiæ, Conciliorum Patrumq. Pædagogum, omnium denique teſtium & ſeculorum deum, nihil eſt quod ſperem, vobis lectoribus vel auditoribus: Sin eſtis ij, quos apud animum formaui meũ, philoſophi, oculati, amatores veri, ſimplicitatis, modeſtiæ: hoſtes temeritatis, nugarum, ſophiſmatum; facile diem in aprico videbitis, qui dieculam anguſta rima diſpicitis. Dicam libere, quod meus in vos amor, & veſtrum periculum, & rei magnitudo poſtulat. Non hoc neſcit diabolus, vos iſtam lucem, ſi quãdo cœperitis oculos attollere conſpecturos. Cuius enim ſtuporis fuerit, antiquitati Chriſtianæ Hãmeros & Charcos anteponere? Sed ſunt quædam illecebræ Lutheranæ, quibus ſuum ille regnũ amplificat, quibus ille tendiculis hamatus multos iam veſtri ordinis ineſcauit. Quænam? Aurum, gloria, deliciæ, veneres. contemnite. Quid enim aliud iſta ſunt, niſi ter-

rarum

rarum ilia, canorus aer, popina vermium, bella ſterquilinia? ſpernite. Chriſtus diues eſt, qui vos alet, Rex eſt, qui ornabit: Lautus eſt, qui ſatiabit: Specioſus eſt, qui felicitatū omnium cumulos largietur. Huic vos adſcribite militanti, vt cum eo triumphos, vere doctiſſimi, vereq. clariſſimi reportetis. Valete. Coſmopoli, 1581.

EXEMPLAR EPISTOLAE P. Edmundi Campiani

Ad R. P. Generalem Societatis IESV.

POSTQVAM, diuina fretus miſericordia, quintum iam menſem in his locis dego, (R. Pater) putaui faciundum, vt qui ſtatus rerũ ſit, quiq; videatur futurus, litteris exponerem. Aues enim ſcire, ſat ſcio, cum pro communi ſolicitudine, tum pro tuo in me amore, quid agam quid ſperem, quidùe proficiam. Priora ſcripſeram Audomaropoli; quæ deinceps conſecuta ſunt, paucis accipe.

Dei conſilio factum interpretor, vt cum dies ipſos quatuor ventos ſecundos expectaſſem, quinto

demum, qui feſtus Ioanni Baptiſtę fuit diuo tutelari meo, cui cauſam, iterque ſæpe commendaueram, veſperi nauigarem. poſtridie ſummo mane Dorobernium appulimus, homulus meus & ego. Ibi minimũ abfuit quin caperemur. Coram Prætore ciuitatis iuſsi cõparuimus. ille multa coniectat, nos eſſe qui eramus, hoſtes hæreticarũ partium, amantes auitæ fidei, diſsimulaſſe nomina, religionis cauſa domo abfuiſſe, eius propagãdæ ſtudio redijſſe. Vnum vrgebat, Alanum eſſe me, quod quidem ego, iureiurando, ſi opus eſſet, interpoſito, me negaturum profitebar.

Tandem decernit, idque crebro repetit, cum certa cuſtodia, ad regni proceres tranſmitti oportere. Neque ſcio, quis illi nouam mentem iniecerit præter Deum, cui tacitus interea ſuppplicabam, D. Ioãne adhibito precatore, cuius auſpicijs eo perueneram. Repente prodit ſenex, cui Deus Bene faxit. Placet, inquit, vos dimitti. Valete. Auolauimus. Hæc & his ſimilia, quæ

hic experior, cũ apud me reputo; confirmor in ſententia, comprehenſum iri, cum ea res ad maiorem Dei gloriam ſpectabit, non prius.

Londinum attigi. Duxit me bonus angelos neſcientem, in eandẽ domum, quæ P. antea Robertum exceperat. Accurrunt nobiliſſimi iuuenes, ſalutant, veſtiunt, ornant, armant, emittunt ex vrbe. Partem aliquam regionis obequito pene quotidie. Ingens omnino meſsis eſt. Sedens in equo meditor conciunculam, quam ingreſſus in domum perpolio. Deinde ſi qui me adeunt, colloquor, aut confitentes audio. Mane peracto ſacro, verba facio, aures afferunt ſitientes, ſacramenta percipiunt frequentiſſimi.

In ijs adminiſtrandis paſsim iuuamur à ſacerdotibus, quos vbiq. reperimus. Ita fit vt & populo ſatis fiat, & hæc Prouincia minus laborioſa nobis reddatur. Presbyteri noſtrates ipſi doctrina, & ſanctimonia præſtantes, tantam opinio-

nem noſtri Ordinis excitarunt, vt venerationem quam nobis exhibent Catholici, non niſi timidè cō memorandam exiſtimem. Quò magis videndum eſt, vt ſubſidiarij, quibus nunc maximè indigemus, eiuſmodi ſint, qui hæc omnia probe ſuſtentent. Ante omnia concionibus habendis exerceantur. Diu euadere manus hæreticorum non poſſumus: tot oculi, tot ora, tot hoſtium inſidiæ.

Habitu dementiſſimo ſum, quē ſæpe commuto, itemq; nomina. Lego ipſe literas, in quarum prima pagella ſcribitur, Campianus captus eſt. Hoc iam ita decantatum circūſonat aures meas quocunq; venio; vt mihi timor ipſe timorē excuſſerit. Anima mea in manibus meis ſemper. Hoc afferant meditatum, qui ſupplementi gratia mittentur.

Verùm quæ ſolatia in hoc negotio miſcentur, ea non ſolùm formidinem pœnæ, ſed etiam pœnas quaslibet, infinita dulcedine compenſant. Conſcientia pura, robur

inui-

inuictum, ardor incredibilis, opera inſignis, numerus innumerabilis, ſummi, medii, infimi, omni ætate & ſexu. Hic inter ipſos hæreticos, ſi qui ſunt paulò æquiores; prouerbium inoleuit, Catholicos eſſe, qui argentum reſoluant, quod debent: adeoque ſi qui Catholici iniuriosius quempiam tractat, ex poſtulatur eo nomine; quod à talibus minimè iſthuc fieri conueniat.

In ſumma, hæreſis peſsimè audit apud omnes; nec vllum genus hominum vulgo vilius, aut putidius eſt, ipſorum miniſtris. Meritò indignamur, in tam perdita cauſa, homines tam indoctos, tam ſceleratos, tam diſſectos, tam abiectos, cultiſſimis ingeniis dominari. Circumferuntur in nos edicta minacissima. Cautione, & bonorum precibus, & (quod caput eſt) diuino munere, incolumes bonam inſulæ partem peruaſimus. Pleroſque video, oblitos ſui, de nobis eſſe ſollicitos. Quiddam ijs diebus acciderat, quod non ſperaram; Dei voluntate.

Po-

Poſueram in ſcripto, articulatè cauſas,& poſtulata quædam æquiſſima. Falſus me Presbyterum ſocietatis, hoc animo veniſſe, vt amplificarem fidem Catholicam, docerem Euangelium, adminiſtrarem Sacramenta, petebam à Regina, & Regni Principibus audientiam, & aduerſarios ad certamen prouocabam. Decreueram penes me vnum exemplar tenere, vt mecum ad Iudices raperetur. alterum amico commiſeram, vt ſi me meumque prehenderent, illud continuò ſpargeretur. Amicus non celauit, edidit, teritur, aduerſarij inſaniunt. Pro ſuggeſtu reſpondet, ſe quidem cupere, Reginam nolle, rebus iam conſtitutis amplius diſputare. Nos lacerant maledictis, ſeditioſos, hypocritas, etiam hæreticos appellant, quod maxime ridetur. Populus ea re noſter eſt. Mirificè nobis hoc erratum profuit. Si iubemur fide publica, dabimus nos in Curiam. Sed nihil minus cogitant.

Omnes cuſtodię noſtræ refertæ

ſunt

ſunt Catholicis, nouæ parantur. Nunc demum apertè pronunciant ſatius eſſe paucos internecioni dedere proditores quàm tot animas perdere. De ſuis martyribus iam tacent. ſuperamus enim cauſa, numero, dignitate, opinione omnium.

Afferimus pro aliquot apoſtatis, aut ſutoribus exuſtis, Epiſcopos, Regulos, Equites, antiquiſsimam nobilitatem, ſpectacula doctrinæ, probitatis, prudentiæ, lectiſſimam iuuentutem, Matronas illuſtres, reliquos fortunæ mediocris planè extra numerum, omnes, aut ſemel, aut quotidie conſumptos. Dum hæc ſcribo, immaniſſima ſæuit perſecutio. Mœſta domus; nam aut mortem ſuorum prædicãt, aut latebras, aut vincula, aut rapinam bonorum. tamen pergunt animosè. Etiam nunc plurimi reſtituuntur Eccleſiæ, nouitij, milites dant nomina, veterani ſan-

Deus, & ſine dubio ſine breui vincemus. Vides, ergo R.P. quantopere veſtris ſacrificijs, & precibus, & cœleſti auxilio egeamus. Erunt in Anglia, qui curent ſalutem ſuam, erunt qui prouehant alienam. iraſcatur homo, ſæuiat dæmon; tandiu hæc Eccleſia conſiſtet, dum paſtores ouibus non deerunt. Impedior prçſentiſſimi rumore periculi, ne plura hoc tempore. Exurgat Deus, & diſsipentur inimici eius.

V A L E.

F I N I S.

BIBLIOTECA NAZ. VITTORIO EMANUELE ROMA

154

156

156

154